

معرفی نسخه‌های خطی تفسیر
علم‌بن ابراهیم قمری رحمته الله

« مهدی عبدی »

عبدی، مهدی، ۱۳۵۸ -

معرفی نسخه‌های خطی تفسیر قمی / مهدی عبدی. -

قم: زائر، ۱۳۸۹

۲۳۱ ص.

۹-۱۲۶-۱۸۰-۹۶۴-۹۷۸

کتابنامه ص [۲۳۱-۲۲۷] و همچنین بصورت زیرنویس.

[مجموعه آثار کنگره بزرگداشت علی بن ابراهیم قمی؛ اثر شماره: ۲۹]

۱. قمی، علی بن ابراهیم، قرن ۳ ق- کنگره‌ها.

۲. تفاسیر شیعه، قرن ۳ ق. تفسیر-نسخه‌های خطی. الف. کنگره بزرگداشت علی بن

ابراهیم قمی

۸۶ق ۱۶۶۶ Z

مجموعه آثار کنگره بزرگداشت علی بن ابراهیم قمی (ه)

شماره: ۲۹

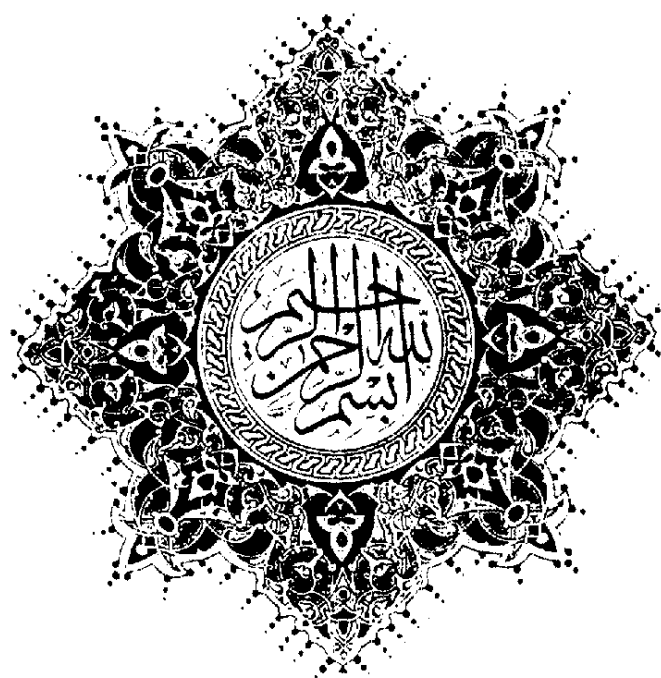
پژوهشکده علوم و معارف قرآنی علامه طباطبائی آستانه مقدسه

عنوان: معرفی نسخه‌های خطی تفسیر قمی	
مؤلف:	مهدی عبدی
ناشر:	انتشارات زائر
چاپخانه:	زائر
صفحه آرای:	فیض الله
نوبت چاپ:	اول / بهار ۱۳۸۹
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۲۵۰۰ تومان
شابک:	۹-۱۲۶-۱۸۰-۹۶۴-۹۷۸

کلیه حقوق برای پژوهشکده علامه طباطبائی^(ه) محفوظ است.

مرکز پخش: قم / چهارراه شهداء / انتشارات زائر

تلفن: ۷۷۴۲۵۱۹-۷۷۴۲۵۱۹ ص.پ: ۳۵۹۷-۳۷۱۸۵

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه کنکره
۱۱.....	پیشگفتار
۱۷.....	بخش اول: نسخه‌های خطی تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمته الله داخل ایران
۱۹.....	اصفهان
۳۰.....	بابل
۳۲.....	تبریز
۳۴.....	تهران
۷۶.....	چالوس
۷۸.....	دامغان
۸۲.....	رشت
۸۴.....	ری
۸۷.....	زنجان
۸۹.....	شیراز
۹۲.....	قزوین
۹۴.....	قم
۱۳۰.....	کرمانشاه
۱۳۲.....	گلپایگان
۱۳۶.....	مشهد
۱۷۱.....	همدان
۱۷۳.....	یزد

بخش دوم: نسخه‌های خطی تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمته خارج از ایران ۱۸۱	آلمان ۱۸۳
انگلیس ۱۸۵	روسیه ۱۸۷
عراق ۱۸۸	هند ۱۹۳
بخش سوم: نمایه ۱۹۷	أعلام معصومین علیهم السلام ۱۹۹
أعلام اشخاص ۲۰۱	کاتبین و مصححین ۲۰۴
واقفین و اهدا کنندگان ۲۰۷	مالکین ۲۰۹
مهرها ۲۱۱	اماکن ۲۱۳
بخش چهارم: تصاویر ۲۱۵	کتابنامه ۲۲۷

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه کنگره

شناخت هر علمی، پیوندی عمیق با شناخت تاریخ آن علم دارد، و در علوم انسانی به ویژه دانش‌هایی مانند فقه، حدیث و تفسیر، ضرورت آگاهی از تاریخ آن علوم بیش‌تر احساس می‌شود. چنان که یک فقیه هرگز نمی‌تواند بدون آگاهی از تاریخچه‌ی مسأله‌ی فقهی و تحولات آن در طول تاریخ، و نیز آرا و اقوال و موضع‌گیری فقه‌های گذشته به اظهارنظر صحیح و دقیق در آن مسأله اقدام کند؛ در مباحث تفسیری و حدیثی هم همین ضرورت وجود داشته، بلکه اهمیتی دوچندان می‌یابد.

درایت و فهم و فقه الحدیث بدون توجه و اطلاع کامل از تحولات تاریخی حدیث ممکن نیست. کسی که نمی‌داند احادیث موجود، عین الفاظ معصومان علیهم‌السلام است یا نقل به معنا، یا نقل به مضمون شده، قطعاً در استنباط احکام از روایات با مشکل مواجه می‌گردد.

قرن چهارم هجری بی‌تردید نقطه‌ی عطفی در تاریخ تحولات حدیث شیعه است. در قرن سوم غالب محدثان شیعه، عرب‌زبانان ساکن جنوب عراق بودند، اما در آغاز قرن چهارم، جایگاه خود را به راویان و محدثان ایران زمین داده، عالمان فرهیخته‌ی ایرانی عهده‌دار منصب مهم نقل حدیث گردیدند.

حلقه‌ی واسطه‌ی این تحول بزرگ خاندان «علی بن ابراهیم بن هاشم بن خلیل کوفی» بود. ابراهیم بن هاشم سرآغاز این چرخش محسوب می‌شود، که احادیث و فرهنگ شیعه و میراث علمی و حدیثی گران‌بهای اهل بیت علیهم‌السلام را از کوفه به قم منتقل کرد.

در قرن دوم و سوم صدها کرسی درس حدیثی در کوفه وجود داشت، که همگی به «قال الباقر علیه‌السلام» و «قال الصادق علیه‌السلام» اشتغال داشتند و با کمال دقت و متانت، غبار تحریف و تبدیل را، که توسط دست‌نشانندگان بنی امیه یعنی وضّاعان پدید آمده بود؛ از سنت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم کنار می‌زدند و مردم را با معارف اصیل و حیاتی اسلام آشنا می‌کردند. ولی در پایان قرن سوم، یک‌باره قم جانشین کوفه گردید و عنوان پرافتخار حرم اهل بیت علیهم‌السلام مفهوم حقیقی خود را نشان داد. و این خاندان «علی بن ابراهیم قمی» بودند که قم را به جایگاه اصلی خود رساندند و آن را زینده‌ی «حرم اهل بیت علیهم‌السلام» بودن قرار دادند.

مهاجرت حضرت سنی فاطمه‌ی معصومه علیها‌السلام بنت باب الحوائج الی الله به قم باعث گردید این شهر، مَهبط شیعیان و کانون توجه علویان و دوستداران اهل بیت علیهم‌السلام قرار گیرد، قطعاً مدفن بانوی کرامت و احادیث اهل بیت علیهم‌السلام در قم، در مهاجرت ابراهیم بن هاشم به این دیار بی‌تأثیر نبود، و قم این‌گونه مرکز فرهنگی تفکر شیعه و میراث‌دار حدیث اهل بیت علیهم‌السلام گردید.

علی بن ابراهیم قمی که دوران حضرات عسکریین علیهم‌السلام و بیش‌تر دوران غیبت صغری^۱ را درک کرده از بزرگ‌ترین فقها، مفسران و محدثان شیعه است و در عمر پربرکت خود به رغم عارضه‌ی چشم، که در نیمه‌ی عمر به آن مبتلا گردید، نه‌تنها عهده‌دار نقل و روایت حدیث بود، بلکه به شرح و تفسیر و فقه‌الحدیث نیز پرداخته است.

کتاب شریف کافی که نخستین و مهم‌ترین جامع حدیثی شیعه، از جوامع

اولیهی حدیث، به شمار می‌رود و ثقة الاسلام کلینی بیش از شانزده هزار حدیث را در آن گردآورده، کاملاً نشان دهندهی تلاش شبانه‌روزی علی بن ابراهیم قمی در سامان بخشیدن به حدیث شیعه است. و مبالغه نیست اگر ادعا شود نیمی از احادیث کافی از او گرفته شده، گرچه نوع رابطه و پیوند این استاد و شاگرد (علی بن ابراهیم قمی و محمد بن یعقوب کلینی) برای ما چندان روشن نیست و آمدن مرحوم کلینی به قم، برای فراگیری حدیث از علی بن ابراهیم مورد تردید جدی است، به نظر می‌رسد در سفر دوم ابراهیم بن هاشم به قم که از مسیر ری آمده است وی در خدمت پدر بزرگوار خود بوده و در ری توقف کرده و کلینی رحمته الله از این فرصت به خوبی بهره برده و خمیر مایه‌ی کتاب کافی را از علی بن ابراهیم فرا گرفته باشد.

اهتمام ویژه‌ی علی بن ابراهیم به تفسیر قرآن و نگارش تفسیر روایی تفسیرالقمی سبب توجه به این روش حدیثی شد؛ به گونه‌ای که مرحوم صدوق از پرورش یافتگان همین مکتب، چنان به تفسیر روی آورد که درباره او گفتند: وی از مکتب‌ترین در تفسیر قرآن است.

جمع‌آوری آرای فقهی علی بن ابراهیم قمی، بررسی اندیشه‌های تفسیری و نیز کاوش در اقوال کلامی و اخلاقی وی می‌طلبد که ابتدا، آثارش گردآوری و به صورت مُصَحَّح و مُنَقَّح ارائه گردد؛ لذا آنچه اکنون بدین منظور عرضه می‌گردد نه تنها پایان کار در مورد این فقیه و محدث بزرگ نیست، بلکه آغازی برای پژوهش‌های دامنه‌دارتر خواهد بود. بدان امید که حضرت حق - سبحانه و تعالی - این گام کوچک را بپذیرد.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از زحمات همه کسانی که در راه تعظیم شعائر دینی و نشر فرهنگ و معارف اسلامی می‌کوشند، به ویژه تولیت مُعَظَّم آستانه مقدسه حضرت آیه الله مسعودی خمینی و تمام خدمتگزاران، نویسندگان، محققان

و پژوهشگرانی که در تدوین مجموعه‌ی آثار این کنگره سهم بوده‌اند صمیمانه
تشکر و قدردانی کنم. خداوند متعال بر توفیقاتشان بیفزاید.

دبیر کنگره - احمد عابدی

۲۷ رجب ۱۴۳۰

پیشگفتار

یکی از معروف ترین تفاسیر شیعه تفسیری است که هم اکنون به نام تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمته الله^۱ شهرت یافته این کتاب که تفسیری است اثری و اجتهادی، در اواخر سده سوم یا اوایل قرن چهارم هجری قمری نگارش یافته

۱. ابوالحسن علی بن ابراهیم بن هاشم قمی از بزرگان علمای شیعه در اواخر قرن سوم و اوایل قرن چهارم هجری قمری بوده است. در عظمت او همین قدر که او استاد بدون واسطه شیخ کلینی است که نخستین جامع حدیثی شیعه را به نام «الکافی» تألیف نموده است. نام ایشان در سند حدود ۷۱۴۰ روایت ذکر شده است.

نجاشی برای او دوازده اثر می شمارد که یکی از آنها کتاب «التفسیر» است و از وی تمجید کرده و با این کلمات او را توصیف می کند: «ثقه، ثبت، معتمد و صحیح المذهب» و طبرسی از او با تعبیر «انه من اجل رواة اصحابنا و یروی عن مشایخ الحدیث» یاد کرده است. ایشان معاصر امام حسن عسکری علیه السلام، و تا سال ۳۰۷ هجری قمری در قید حیات بوده است؛ چرا که شیخ صدوق در عیون اخبار الرضا علیه السلام، از حمزة بن محمد بن احمد بن جعفر نقل می کند، که گفت: «علی بن ابراهیم بن هاشم در سال ۳۰۷ هجری قمری برای ما روایت نقل کرد». علی بن ابراهیم؛ شاگردانی هم چون علی بن بابویه، محمد بن علی ماجیلویه، ثقة الاسلام کلینی، احمد بن زیاد بن جعفر همدانی، محمد بن قولویه قمی، محمد بن موسی متوکل، حسن بن حمزة طبری، علی بن عبدالله وراق، حسین بن ابراهیم بن ناتانه، و.... را پرورانده است. نک: معجم رجال الحدیث، ج ۱۱، ص ۱۹۳، ش ۷۸۱۶؛ رجال النجاشی، ص ۲۶۰، ش ۶۸۰؛ عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۲۹۲، ح ۴۳؛ طبقات اعلام الشیعه، ج ۱، ص ۱۶۷.

است، این تفسیر به ویژه در سده‌های اخیر، یکی از منابع مهم تفسیر اثری برای تفاسیر مأثور و سایر تفاسیر شیعی بوده و در سده‌های اخیر کمتر تفسیر شیعی را می‌توان یافت که از آن حدیثی نقل نکرده باشد.

از آن جا که بسیاری از دانشمندان شیعه بر این اعتقاد بوده‌اند که تفسیر قمی مجموعه‌ای از روایات معتبر از ائمه اطهار علیهم‌السلام است و بیشتر آنان این نکته را پذیرفته‌اند، کمتر به نقد و بررسی آن همت گماشته‌اند. اما در سده‌های اخیر، به ویژه در سده چهاردهم، با توجه به پیدایش این شبهه که ممکن است این تفسیر، تفسیر معروف علی بن ابراهیم نباشد، دیدگاه‌هایی از سوی برخی از پژوهشگران در نقد و بررسی آن ارائه شده است.

از جمله این که برخی تفسیر حاضر را تألیف ابوالفضل عباس بن محمد علوی که از شاگردان علی بن ابراهیم قمی است دانسته‌اند.^۱ برخی آن را تألیف علی بن حاتم قزوینی دانسته‌اند.^۲ برخی مؤلف آن را فردی مجهول

۱. شیخ آقا بزرگ تهرانی در کتاب «الذریعة الی تصانیف الشیعه، ج ۴، ص ۳۰۸» این چنین نگاشته است: چون ابوالفضل عباس بن محمد بن قاسم بن حمزة بن موسی بن جعفر علیه‌السلام، برای تبلیغ مذهب حق به طبرستان که در آن عصر مرکز زیدیه بود، سفر کرده بودند، برای ارائه یک تفسیر خالص شیعی و جا انداختن آن در میان آنان، روایات ابی الجارود (از امام باقر علیه‌السلام) را که نزد بسیاری از آنان که به جارودیه معرف بودند- مورد احترام خاص بوده به روایات علی بن ابراهیم ضمیمه کرده است. برای آشنایی بیشتر با شخصیت ابوالفضل عباس بن محمد علوی، نگاه کنید به: کتاب بارگاه آزاد گله (شرح حال و زندگانی امامزاده عباس ساری راوی تفسیر علی بن ابراهیم قمی)، دکتر محمد مهدی فقیه محمدی جلالی بحرالعلوم گیلانی و...، انتشارات وثوق، قم، چاپ اول، ۱۳۸۴ خ.

۲. آیت الله سید موسی شبیری زنجانی با مقایسه منابعی که از تفسیر علی بن ابراهیم نقل کرده‌اند، به ویژه کتاب «تأویل الآیات»، به اثبات رسانده‌اند که نه تمام تفسیر قمی در این تفسیر آمده و نه تمام این تفسیر از آن علی بن ابراهیم است، بلکه در مواردی نیز که نقل «تأویل الآیات» از تفسیر علی بن ابراهیم در این تفسیر یافت می‌شود، تفاوت‌های چندی در متن و سند بین آن‌ها دیده می‌شود. این تفسیر ظاهراً از «علی بن حاتم قزوینی» بوده که از مصادر چندی به ویژه تفسیر علی بن ابراهیم

دانسته^۱ و برخی نیز آن را تفسیری تلفیقی می دانند.^۲ هر یک از پژوهشگران دلیل‌هایی برای مدعای خود ذکر کرده اند. اما می‌طلبند که تحقیقی کامل و جامع برای روشن شدن این مطالب صورت گیرد که آیا واقعاً این کتاب همان تفسیر معروف علی بن ابراهیم قمی رحمته الله است؟

اما آن چه فعلاً در این نوشتار مورد نظر است معرفی نسخه‌های خطی این کتاب است که اگر کسی بخواهد در این مورد تحقیق کند به این نسخه‌ها مراجعه کند.

این تفسیر برای اولین بار در سال ۱۳۱۲ هجری قمری در شهر بمبئی هند چاپ سنگی گردید و پس از آن در سال ۱۳۱۳ هجری قمری در قطع وزیری در ۷۷۴ صفحه در تهران به چاپ رسید. پس از آن در سال ۱۳۱۵ هجری قمری در قطع رحلی در ۳۷۳ صفحه که در هامش آن تفسیر امام حسن عسکری علیه السلام نیز درج گردیده بود در تبریز به چاپ رسید.^۳

اولین چاپ حروفی این کتاب در دو جلد توسط آیت الله سید طیب موسوی جزایری و با تقریظ مرحوم شیخ آقا بزرگ تهرانی صورت گرفت و پس از ایشان مؤسسه اعلمی بیروت لبنان در سال ۱۴۱۲ هجری قمری این کتاب را با حروفی

←

جمع آوری شده است. سید جواد شبیری زنجانی، «در حاشیه دو مقاله»، آینه پژوهش، س ۸، ش ۶، ص ۵۰.

نگارنده: این نکته قابل توجه است که مرحوم نجاشی و دیگر رجالیان تمام تألیفات «علی بن حاتم قزوینی» را نام برده اند اما هیچ کدام نگفته اند که وی کتاب تفسیری داشته است. برای آشنایی بیشتر با شخصیت علی بن حاتم قزوینی، نک: فهرست شیخ طوسی، ص ۱۲۴؛ رجال نجاشی، ص ۲۶۳؛ رجال ابن داود، ص ۲۳۹؛ الرجال شیخ طوسی، ص ۴۳۲؛ خلاصه الاقوال، ص ۹۵.

۱. سید احمد موسوی، «پژوهشی پیرامون تفسیر قمی» کیهان اندیشه، س ۱۳۶۹، ش ۳۲، ص ۸۵.

۲. آیت الله شیخ جعفر سبحانی، کلیات علم الرجال، ص ۲۷۸.

۳. خانابا مشار، فهرست کتاب‌های چاپ عربی از آغاز چاپ تاکنون، ص ۲۰۶.

چشم نوازتر چاپ کرد و اخیراً (۱۴۲۸ ق) این کتاب در یک جلد توسط حجة الاسلام و المسلمین محمد صالحی اندیمشکی در انتشارات ذو القربی در شهر مقدس قم به چاپ رسیده است. تحقیقی که در پیش روی شما است از چهار بخش تشکیل شده است:

بخش اول: معرفی نسخه‌های خطی تفسیر قمی بر اساس حروف الفبای شهرهای ایران می‌باشد که از کتابخانه‌های شهر اصفهان شروع و به کتابخانه‌های شهر یزد ختم می‌گردد. لازم به ذکر است که معرفی نسخه‌های هر شهری نیز به ترتیب حروف الفبای کتابخانه‌های آن شهر و قدمت نسخه‌های خطی تفسیر قمی آن کتابخانه صورت گرفته است. در این بخش ۱۰۵ نسخه خطی تفسیر قمی معرفی شده است که کهن‌ترین آن‌ها را در این جزوه به شماره‌های ۷۵، ۷۴، ۷۳، ۷۲، ۱۴، ۱۰ و ۷ خواهید یافت.

بخش دوم: معرفی نسخه‌های خطی تفسیر قمی بر اساس حروف الفبای کشورها می‌باشد که از کتابخانه‌های کشور آلمان آغاز و به کتابخانه‌های کشور هند ختم می‌گردد. در این بخش ۱۳ نسخه خطی تفسیر قمی معرفی شده است.

بخش سوم: فهرست اعلام معصومین (علیهم‌السلام)، اشخاص، کاتبین و مصححین، واقفین و اهدا کنندگان، مالکین، جایها و.... به همراه شماره صفحه آن‌ها آمده است.

بخش چهارم: در این بخش تصویر آغاز و انجام برخی از نسخه‌های خطی تفسیر قمی آورده شده است. طبیعت کار به گونه‌ای است که از لغزش و خطا گریزی نیست، از بزرگان علم و ادب و پژوهشگران و محققان پیشاپیش پوزش خواسته و انتظار دارم با بزرگواری اشتباهاتم را یادآور شوند. در پایان به حکم آن که:

نشان ناشناسی ناسپاسی است

شناسایی حق در حق شناسی است

- به خدمت آقایان بزرگوار که در ذیل نامشان آمده و هر یک به گونه‌ای در پدید آمدن این اثر سهمی داشته‌اند تشکر و امتنان قلبی خود را تقدیم می‌دارم.
۱. استاد بزرگوارم حضرت آیه الله حاج شیخ احمد عابدی دبیر محترم کنگره علی بن ابراهیم قمی رحمته الله که همواره با راهنمایی‌ها و خلق نیک پاسخ‌گوی سؤالاتم بودند.
 ۲. حجج اسلام آقایان: دکتر سید محمود مرعشی نجفی، محمود ارگانی بهبهانی و علی صدرایی خویی.

و ماتوفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب

مهدی عبدی و ندرینی

اسفندماه ۱۳۸۸

بخش اول :

نسخه‌های خطّی تفسیر

علی بن ابراهیم قمی رحمته الله

داخل ایران

اصفهان

« ۱ »

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: آیه الله سید محمد علی روضاتی

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ظاهراً از سده ۹ یا ۱۰

آسیب‌های نسخه: به علت بریدگی برگ آخر، نام کاتب و تاریخ کتابت آن

معلوم نیست. چند برگ از آغاز نسخه نیز ناقص بوده که مرحوم آیه الله حاج

میرسید محمد موسوی چهارسوقی، نوشته و تکمیل کرده‌اند.

توضیحات نسخه شناسی: ظهر نسخه تملک مورخ ۱۲۷۷ هجری قمری و مهر

«عبدہ محمد کاظم» و نیز تملک و مهر مرحوم حاج میرزا قوام الدین رشتی دیده می‌شود.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی اصفهان، ج ۱، ص ۱۴۸ - ۱۴۷، ش ۱۶۴.

(۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: آیه الله سید محمد علی روضاتی

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: محمد طالقانی

تاریخ کتابت: ۲۲ صفر ۱۰۴۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: چند برگ از آغاز کتاب ناقص می باشد.

توضیحات نسخه شناسی: در حاشیه کتاب آمده است: حمزة بن علی قلی در

اواخر شوال ۱۰۹۹ هجری قمری، از مقابله نسخه با چند نسخه شریفه کم غلط فراغت یافته است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی اصفهان، ج ۱، ص ۱۴۸ - ۱۴۷، ش ۱۶۵.

(۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: سید ضیاء الدین علامه فانی

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «ورحمة فقال الصادق علیه السلام انما نزل افمن كان على بينة من ربه و يتلوه شاهدا».

انجام: «من الجنة و الناس يريد من الجن و الانس».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در آغاز و انجام افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره‌ها به شنگرف و آیات با خطی شنگرف نشانی دارند، شخصی افتادگی آغاز و انجام را به خط نسخ تکمیل نموده است.

نوع جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۶۰ برگ

تعداد سطرها: ۲۲ سطر

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی سه کتابخانه اصفهان (ابوالبرکات، علامه فانی،

سید شفتی) ص ۱۱۴ - ۱۱۰، ش ۳۱.

(۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: مدرسه صدر بازار

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: شمس الدین محمد و شیخ احمد

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: برگ پایانی نسخه حاضر افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی آیات به شنگرف، تصحیح شده با حاشیه نویسی مختصر با عناوین «ه د ی»، اهدایی آیه الله صادقی، روی برگ اوّل یاد داشتی از عیسی بن صفی الدین محمد بن نعمت الله بن عبدالله بن علی بن سیف بن حسین جزائری آمده که نیمه اوّل کتاب به خط عمویش شمس الدین محمد و نیمه آخر از عمویش شیخ احمد و تملک محمد رضا قمی به سال ۱۱۰۳ و یک بیت شعر فارسی از شاه حسین سبزواری و تملک محمد مهدی شریف و مهر مربع «الواثق بالله الغنی العبد المذنب عین علی» و وقفنامه کتاب از حاج محمد حسن خراسانی به سال ۱۲۰۱ دیده می‌شود.

نوع جلد: تیماج دو رو، رو مشکی ضربی فرسوده، اندرون قرمز.

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۳۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۱۸×۲۱/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه صدر بازار، اصفهان، ج ۲،

ص ۵۰۶، ش ۶۹۰.

(۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: مدرسه صدرخواجو

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «ان ابراهیم علیہ السلام نظر الی جیفۃ علی ساحل البحر تأکله سبع البر و سبع البحر ثم تثبت السبع بعضها علی بعض».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمود بن نصار بن محمد بن حسان ضیمری بصری

تاریخ کتابت: جمعه ۲۷ ربیع الثانی ۱۰۳۳ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: چند برگ از آغاز کتاب ناقص می باشد.

توضیحات نسخه شناسی: آیات قرآنی معرب و شنگرف، توسط کاتب تصحیح شده، در برخی از برگ‌ها علامت وقف دیده می‌شود، پایان جزء اوّل اشعاری به فارسی به خط غلام نبی آمده است.

نوع جلد: تیماج مشکی، ضربی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۷۶ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۲۱ × ۳۱ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی، کتابخانه مدرسه صدر خواجواصفهان،

ص ۳۴، ش ۳۸.

(۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: عمومی

شماره نسخه: ۲۶۸۰

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان»^۱. آغاز اصل کتاب: «بسم الله الرحمن الرحيم حدثنا ابو الفضل العباس بن محمد بن القاسم بن... فی قوله الحمد لله قال الشکر لله». انجام: «لا یستطیع عبد یقول لو کان هذا انزل من القرآن الا وقد انزل الله فیہ تمت الکتاب».

نوع خط: نسخ

کاتب: میر احمد کفرانی ابن سلطان محمد به فرموده میرزا رفیع الدین

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: چرمی آلبالویی

نوع کاغذ: اصفهانی

۱. جناب آقای دکتر جواد مقصود همدانی احتمال داده که این نسخه، نسخه‌ای از کتاب جوامع التفسیر تألیف موسی بن اسماعیل باشد. اما با توجه به آغاز و انجام این نسخه کاملاً پیداست که این نسخه تفسیر منسوب به علی بن ابراهیم قمی رحمته است.

تعداد برگ‌ها: ۴۷۳ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۱۹ × ۲۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۸ × ۱۱ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی اصفهان، ج ۱، ص ۲۰۶ -

۲۰۴، ش ۳۲۳- [۲۶].

(۷)

عنوان: مختصر تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: قهnderهو (سارویه) در منطقه «جی»

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «بسم الله، الحمد لله رب العالمين و صلوة و السلام على سيدنا محمد و آله الطاهرين و بعد، فأتى وقفت على كتاب الاستاذ الفاضل على بن ابراهيم بن هاشم القمي فوجدته كتاباً ضخماً قابلاً للاختصار...».

انجام: «و كان الفراغ من كتابة هذا الكتاب في يوم الثلاثاء... الدغفلى...»

نوع خط: نسخ عربی

کاتب: حُسام بن ناصر الدين بن محمد علوی الدغفلی

تاریخ کتابت: روز سه شنبه ۲ صفر ۹۸۴ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: شیخ کمال الدین عبدالرحمان بن محمد بن ابراهیم بن عتایقی حلی (قرن ۸) اسانید روایت‌های تفسیر علی بن ابراهیم را انداخته و تفسیرهایی که دلالت بر عدم عصمت پیغمبران داشتند نیز نیاورده است. مؤلف گوید که این تفسیرها موافق با مذهب شیعه نمی‌باشند چه این که عقیده دارند به منزله بودن پیغمبران از هر گونه گناه و عصیان. دو برگ عطف سفید در اول و آخر نسخه مشاهده می‌گردد. روی برگ یک خط و مهر آیه الله صاحب «روضات الجنات» است و روی برگ دوم تملک «الفقییر الی الله فرج الله» و هم شرحی

درباره «عنقاء» منقول از «شرح الکشاف، لمولانا علاء الدین الپهلوانی». ظهر برگ دو و روی برگ سه مطالب متفرق تفسیری به خط کاتب متن، و روی برگ ۱۴۶ نیز پس از ختم کتاب شرحی درباره «سورة الناس» به خط همو نوشته شده است. در گوشه و کنار چند جای کتاب حواشی مختلفی دیده می شود، و از این که در بعض مواضع کتاب به مقدار چند کلمه در اصل ظاهراً لایقراً بوده گاهی بیاض گذارده و با قرائن دیگر می توان گفت که نسخه از روی خط مؤلف نوشته شده است.

نوع جلد: مقوایی ابری اصفهانی جدید مستعمل، آستر کاغذ زرد.

نوع کاغذ: چار بغل اعلی

تعداد برگ‌ها: ۱۴۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۰ و ۲۱ سطری

اندازه کتاب: ۱۶ × ۲۱/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۰ × ۱۵ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های اصفهان، ج ۱، ص ۱۲۳ - ۱۱۵،

ش ۳۴.

بابل

(۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: بابل

نام کتابخانه: مدرسه خاتم الانبیاء (صدر)

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذي لا من شيء كان».

انجام: «حتى لا يستطيع عبد ان يقول لو كان هذا انزل في القرآن الا و قد انزل

الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: قاسم بن علی بن شریف کاسه گر

تاریخ کتابت: ۱۴ جمادی الثانی ۱۰۶۵ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف، پنج ورق اول نو نویس است،

اولش تملک محمد کاظم بن محمد صادق توشای مهر شهری سنه ۱۱۷۳ با مهر

مربعی ناخوانا، وقف به سال ۱۲۷۳.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۲۷ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۱۸×۲۹ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر)، بابل، ص ۴۱،

ش ۴۴.

تبریز

(۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تبریز

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: «شماره ردیف ۲۲۶، شماره دفتر ۳۶۰۶».

آغاز: «... الحمد لله الواحد الاحد المنفرد الذی لا من شیء».

انجام: «لو كان هذا انزل القرآن الا و قد انزل الله تبارک و تعالیٰ فیہ اتفق الفراغ من تسویده يوم الاثنين من شهر رمضان المبارک سنه ثلث و ستین و الف علی ید اقل عباد الله و احوجهم احمد بن کمال بن احمد عفی الله تعالیٰ عنه و عن والديه بحق محمد و آل محمد».

نوع خط: نسخ

کاتب: احمد بن کمال بن احمد

تاریخ کتابت: ۲ رمضان المبارک ۱۰۶۳ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مجدول مذهب، روی آیات و شواهد با شنگرف

خطی رسم کرده‌اند.

نوع جلد: چرمی سبز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۲۴ برگ

تعداد سطرها: ۲۰ سطر

اندازه کتاب: $۱۷/۵ \times ۲۸$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی تبریز، ج ۱، ص ۲۸۳-۲۸۲.

تهران

(۱۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: دانشگاه

شماره نسخه: ۱۸۸۳

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نستعلیق

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۰

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان درشت در زمینه زر یا شنگرف، در پایان

نسخه از تثلیث زحل در شب دوشنبه دوم جمادی الاول ۸۶۱ هجری قمری یاد

شده است. در پایان یادداشتی است از عبد الله منشی طبری که نسخه را در تهران

به سال ۱۲۶۱ خریده است.

نوع جلد: مقوّا

نوع کاغذ: سمرقندی

تعداد برگ‌ها: ۱۲۱ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۲۵×۱۶ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۲/۵ × ۲۲ سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج ۸، ص ۴۸۹ - ۴۸۸.

(۱۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: دانشگاه

شماره نسخه: ۵۱۶

آغاز: «بسملة و به نستعين. الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذى لا من شىء
كان و لا من شىء خلق ما كون» (اندکی با چاپی جدایی دارد).
انجام: «لو كان هذا نزل فى القرآن الا و قد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان‌ها و نشانه‌ها به شنگرف می‌باشد. علامه
مجلسی آن را تصحیح نموده و به نسخه دست نزده و صحیح‌ها را در هامش
نوشته است. حاشیه‌هایی دارد به خط نستعلیق و به خط علامه مجلسی در برخی
جاها با نشانه‌های (م ق ر عفی عنه) و (م ت ق مد ظله) و (ن) و (ق) و (ی). در
عنوان دارد: «کتاب تفسیر الاوسط لعلی بن ابراهیم علیه الرحمة و الغفران» در
برگ ۱ الف دارد: «للوالد العزيز عبد الباقي ابقاه الله و وفقه» با مهر «عبده
عبد الباقي الحسيني» در دو جا نیز «اعاره الله احقر عبيده (..) ابن محمد صالح
محمد حسين الحسيني عاملهما بلطفه.... بحرمة النبي و الوصى و ألهما صلوات الله

عليهم اجمعين» با مهر «العبد محمد حسين الحسيني» نسخه را آقای فخرالدین نصیری در تاریخ ۱۴ / ۱۰ / ۱۳۳۳ خورشیدی به کتابخانه هدیه نموده است.

نوع جلد: تیماج سرخ مقوایی

نوع کاغذ: ترمه

تعداد برگ‌ها: ۲۶۳ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۱۵ × ۲۳/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۹ × ۱۷ سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه اهدایی آقای سید محمد مشکوة به کتابخانه دانشگاه

تهران، ج سوم، بخش سوم، مجلد پنجم، ص ۱۲۳۲ - ۱۲۲۹، ش ۱۳۹۴.

(۱۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: دانشگاه

شماره نسخه: ۱۸۵۴

آغاز: «بسملة و به نستعين. الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لامن شیء کان و لامن شیء خلق ما کون» (اندکی با چاپی جدایی دارد).
انجام: «لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیہ».

نوع خط: شکسته نستعلیق چلیپا

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در پایان نسخه تاریخ روز سه شنبه ۱۴ رجب ۱۱۷۳ و در جاهای دیگر تاریخ ۱۴ رجب ۱۱۸۳ و ۱۵ رمضان ۱۱۸۲ هجری قمری دیده می‌شود.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده.

توضیحات نسخه شناسی: المجموعه: جنگی است از محمد بن احمد بن حسین بن ابراهیم حامدی از مطالب خبری پراکنده و این است عنوان‌های مهم آن: ۱. تفسیر علی بن ابراهیم (۲ ر - ۹۱ ر)... و نیز تفسیر علی بن ابراهیم (۱۱۳ ر ۱۳۴ ر پ).

نوع جلد: تیماج تریاکی

نوع کاغذ: فرنگی

تعداد برگ‌ها: ۱۹۸ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: ۲۵ × ۱۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۲۲/۵ × ۱۴ سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج ۸، ص ۴۴۸ — ۴۴۷، ش

۱۸۵۴.

(۱۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی^۱

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی

شماره نسخه: فتو ۲۵۱۷۶۴

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذي لا من شيء كان ولا من شيء خلق».

انجام: افتاده. «قل اعوذ برب الفلق..... صندوق من نار منه اهل تلك....»

نوع خط: نسخ خوش

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: پیش از سال ۱۱۴۴ هجری قمری که تاریخ نشان مهر وقفنامه ای است.

آسیب‌های نسخه: آغاز برابر انجام افتاده.

توضیحات نسخه شناسی: وقفنامه‌ای در مهر اسلیمی «بسم الله، وقف نمود قرانی الله تعالی و طلباً مرضاته.... محمد علی بن سلام این جلد کتاب را با مجلد... دیگر بر قاطبه شیعیان حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه وقفاً مؤبداً مخلداً سنه ۱۱۱۴» با یادداشت‌های بسیار در کناره‌ها به ویژه در بخش پایانی، یادداشت و سروده‌های پراکنده در برگ آستری آغاز.

۱. نسخه به صورت زیراکس است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۵۰۶ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۲۱ × ۳۰ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۰/۵ × ۲۱/۵ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های عکسی کتابخانه مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی،

ج ۱، ص ۸۱، ش ۱۵۵۹.

(۱۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه صدر^۱

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «فی علی کذا انزلت انزله بعلمه و الملائکة یشهدون و قوله یا ایها الرسول بلغ».

انجام: «یقول لو کان هذا انزل فی القرآن الا وقد انزل الله تبارک و تعالی فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: احمد بن حسن بن احمد بن مهنا حسنی احسائی

تاریخ کتابت: روز دوشنبه محرم ۹۹۷ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: حدود ۱۰ صفحه اول بنابر چاپ سید طیب موسوی جزایری از آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی‌ها شنگرف، برگ آخر تملک مفید

۱. در سال ۱۳۱۵ شمسی کتاب‌های این کتابخانه را که ۵۷ جلد کتاب خطی و ۲۵۵ جلد کتاب چاپی بود را برای نگهداری بهتر به کتابخانه سپهسالار منتقل کردند. بعد از انقلاب چند سالی کتاب‌ها به مکان اصلی خود، مدرسه صدر، انتقال یافت (به جز مجموعه شماره ۳۱۳ صدر که هم اکنون در کتابخانه سپهسالار نگهداری می شود). تا این که چندی پیش برای محافظت بیشتر به کتابخانه مدرسه مروی تهران منتقل شدند. نسخه‌های انتقال یافته به مدرسه مروی ۴۹ جلد بود. اما بر اثر خراب شدن مدرسه و ریختن آب ۱۰ جلد از آنها نابود شده اند. نک: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه صدر - تهران، ص ۱۷-۱۰.

بن ابی جعفر بن محمد باقر بن فخر الدین احمد موسوی استرآبادی به سال ۱۱۳۹ هجری قمری، با مهر بیضوی: «عبده مفید الموسوی» و مهر بیضوی: «دفتر کل اوقاف ۱۳۱۱».

نوع جلد: تیماج زیتونی، جدول دار، درون سرخ

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۸۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۱۷ × ۲۵/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه صدر - تهران، ص ۸۲ - ۸۱،

ش ۳۰.

(۱۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: ۳۸۸۰

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: میرزا محمد بن نظر رکاوندی

تاریخ کتابت: ۱۰۷۵

آسیب‌های نسخه: بیشتر اوراق چرکین است.

توضیحات نسخه شناسی: بر پشت برگ اول زایجه طالع آخوند ملا شیخ محمد پسر ملا علی اکبر متولد در ۱۱۹۵ و نیز تاریخ تولد ملا محمد باقر ملقب به میرزا آقا (م - ۱۱۹۹) و فاطمه خانم کلانی (م ۱۲۰۰) و زینب خانم ملقب به بلور خانم (م - ۱۱۹۷) دیده می‌شود. در حواشی نسخه اصلاحات و سقطات و تفسیر برخی از لغات و گاه تعلیقاتی با قلم کاتب نوشته شده، عناوین به سنگرف. «ثبت قدیم ۲۵۹۴۲، جدید ۹۴۱۴ تنکابنی ۱۰۸».

نوع جلد: تیماج قرمز

نوع کاغذ: کاهی آهار شده

تعداد برگ‌ها: ۳۴۴ برگ

تعداد سطرها: ۲۸ سطر

اندازه کتاب: رحلی ۲۰ × ۳۳ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج ۱۰،

بخش چهارم، ص ۱۹۱۰.

(۱۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: ۱۴۳۵۹

آغاز: «تفسیر الکتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید».

انجام: «قد نزل فیہ و صلی الله علیه و آله».

نوع خط: نسخ

کاتب: عباس بن خضر النجفی اصلاً و مولداً و مسکناً.

تاریخ کتابت: سه شنبه ۸ ذی الحجه ۱۰۹۱ هجری قمری در نجف اشرف.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف، آیات شریفه، معرب است و با خطوط شنگرف معین گردیده. مقابله و تصحیح شده، در حاشیه نسخه بدل ذکر گردیده، با حواشی به امضاء «ص» و به نقل از کتب و حواشی دیگر، چند تملک در برگ اوّل نسخه مشاهده می‌گردد. « ثبت ۸۹۸۵۷ ».

نوع جلد: پارچه‌ای مشکی با نقش گل و بوته، عطف و حاشیه تیماج سرخ

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۹۱ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۱۴ × ۲۰/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج ۳۸،

ص ۴۸۸.

(۱۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی
محل نگهداری: تهران
نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی
شماره نسخه: ۳۵۰۷
آغاز: در مأخذ ذکر نشده
انجام: در مأخذ ذکر نشده
نوع خط: در مأخذ ذکر نشده
کاتب: علی اصغر بن حاجی محمد شفیع تبریزی
تاریخ کتابت: ۱۱۱۷
آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده
توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف. «شماره ثبت قدیم ۷۸۳۴۴،
جدید ۶۸۴۹».
نوع جلد: تیماج عنابی دارای ترنج مذهب در وسط
نوع کاغذ: اصفهانی شکری
تعداد برگ‌ها: ۴۱۴ برگ
تعداد سطرها: ۲۷ سطر
اندازه کتاب: رحلی ۱۹ × ۳۱ سانتی متر
اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده
مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج ۱۰،
بخش سوم، ص ۱۴۵۹.

(۱۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: ۱۲۱۷۶

آغاز: «تفسیر الكتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید علی محمد النبی الرشید صلی الله علیه و آله و سلامه الفعّال لما یرید و هو تفسیر مولانا ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه».

انجام: «قال ان الله انزل فی القرآن تبیان... قد نزل فیهِ و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: آیات و نشانی‌ها به شنگرف، صفحه اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، تمام صفحات مجدول محرر مرصع، در صفحه اول تملک محمد رسول بن عبدالعزیز با مهر مربعی به سجع «محمد رسول الله» به تاریخ سه شنبه ۲۳ ذی القعدة ۱۲۳۴ هجری قمری. «ثبت ۲۶۴۰۸».

نوع جلد: تیماج سبز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۳۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۲ سطر

اندازه کتاب: $۲۸ \times ۱۷/۵$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج ۳۵،

ص ۱۸۱ - ۱۸۲.

(۱۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: ۵۷

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: چند ورق اوّل وصالی شده است.

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: تیماج سبز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۱۸۲ برگ

تعداد سطرها: ۳۵ سطر

اندازه کتاب: ۱۴/۵ × ۳۳/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج ۲،

ص ۲۶، ثبت ۷۰۳۹.

(۲۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: ۱۲۰۱

آغاز: «من تفسیر علی بن ابراهیم رحمة الله علیه... قال حدثنی ابی عن عمر بن عثمان... عن ابی جعفر علیه السلام قال لما نزلت هذه الآية ﴿وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ﴾. انجام: «علی من انکر خلق الجنة و النار».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه‌ای است به خط نسخ با چند قلم که منقولاتی از تفسیر علی بن ابراهیم قمی به شماره «گ ۵۶ الف» رساله پنجاه و ششم این مجموعه می‌باشد.

نوع جلد: تیماج سبز

نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره نخودی

تعداد برگ‌ها: ۱۰۲ برگ

تعداد سطرها: ۱۸ و ۲۰ سطر

اندازه کتاب: خشتی ۲۱×۱۵/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج ۲۳،

بخش ۲، ص ۷۳۱.

(۲۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه مروی

شماره نسخه: ۳۵۲

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: محمد زمان بن مولانا شاه محمود ماهانی

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: وزیری

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه مروی تهران، ص ۹۱.

(۲۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)

شماره نسخه: ۱۶ صدر [۷۶۳]

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: احمد بن حسن بن مهنا حسینی احسائی

تاریخ کتابت: دوشنبه محرم الحرام سال ۹۷۷ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: مالک نسخه مفید بن ابو جعفر موسوی استر آبادی

در سال ۱۱۳۹ هجری قمری، زیر آیه‌ها خط شنگرف می‌باشد.

نوع جلد: تیماج سبز مقوایی

نوع کاغذ: سپاهانی

تعداد برگ‌ها: ۳۷۷ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر.

اندازه کتاب: ۱۷ × ۲۵/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۰ × ۱۷/۵ سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری، (سپهسالار)، ج ۳،

ص ۴۷۹.

(۲۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی
 محل نگهداری: تهران
 نام کتابخانه: مدرسه عالی شهید مطهری
 شماره نسخه: ۵۱۸۸
 آغاز: در مأخذ ذکر نشده
 انجام: در مأخذ ذکر نشده
 نوع خط: نسخ
 کاتب: در مأخذ ذکر نشده
 تاریخ کتابت: ۱۰۶۸ هجری قمری
 آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده
 توضیحات نسخه شناسی: زیر آیه‌ها خط شنگرف، عنوان‌ها به شنگرف، جمال الدین حسینی آن را در تاریخ ۱۰۶۰ یا ۱۰۹۰ هجری قمری تصحیح کرده است. حاشیه به نشان «ی. م ن».
 نوع جلد: تیماج سبز مقوایی ضربی
 نوع کاغذ: سپاهانی
 تعداد برگ‌ها: ۳۰۲ برگ
 تعداد سطرها: ۲۳ سطر
 اندازه کتاب: ۲۱ × ۳۱ سانتی متر
 اندازه نوشته: ۱۲ × ۲۰ سانتی متر
 مأخذ: فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری، (سپهسالار)، ج ۳، ص ۴۸۰.

(۲۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه عالی شهید مطهری

شماره نسخه: ۸۱۲۹

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد رضی بن ملا فضل علی شبستری

تاریخ کتابت: پنجشنبه نزدیک پایان ربیع الاول بدون ذکر تاریخ سال

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان‌ها به سنگرف است. زیر آیه‌ها خط سنگرف.

فرهاد میرزا در سال ۱۲۸۲ هجری قمری مالک نسخه بوده است.

نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مقوایی با برگردان

نوع کاغذ: فرنگی

تعداد برگ‌ها: ۲۸۸ برگ

تعداد سطرها: ۲۲ و ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۲۹ × ۲۰/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۲۱ × ۱۱ و ۲۱/۵ × ۱۱/۵ سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری، (سپهسالار)، ج ۳، ص ۴۸۰.

(۲۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه عالی شهید مطهری

شماره نسخه: ۲۰۰۳

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: پس از ختم تفسیر قرآن، چگونگی نزول سوره‌های قرآن را به روایت ابن عباس نقل و پس از آن خواص و ثواب قرائت سوره‌ها را با نقل روایات ذکر کرده و پس از این حدیثی راجع به این که انسان مرکب شده است از حالت سبعیه و بهمیّه و شیطانیّت و ربانیّت و خصوصیات هر یک و راه وصول به مدارج عالی و جلوگیری از نفس در فرار از صفات ربانی نقل شده است. وقفی سپهسالار.

نوع جلد: چرمی ضربی

نوع کاغذ: سمرقندی

تعداد برگ‌ها: ۲۴۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۴ سطر

اندازه کتاب: ۲۹×۲۰ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری، (سپهسالار)، ج ۱،

ص ۱۳۹ - ۱۳۸، ش ۲۰۵ و ج ۳، ص ۴۷۹.

(۲۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملک

شماره نسخه: ۲۱۱

آغاز: «بسمله، و به نستعین، تفسیر الکتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید...».

انجام: «يقول لو كان انزل في القرآن الا و قد نزل فيه كل هالك و در کالما».

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

محل کتابت: بندر سورت گجرات

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: جدول زر و شنگرف و لاجورد، آیه ها شنگرف، با تملک ابراهیم بن ضیاء الدین محمد حسینی و مهر از «اسد الله مورخ ۱۲۵۴».

نوع جلد: میشن سرخ

نوع کاغذ: متن سمرقندی حاشیه افشان سرخ

تعداد برگ‌ها: ۳۳۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۱۹/۷ × ۲۹/۹ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتاب‌های خطی کتابخانه ملی ملک، ج ۱، ص ۱۵۰ - ۱۴۹.

(۲۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملک

شماره نسخه: ۱۴۷۰

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المنفرد...».

انجام: و عنه عن احمد بن ابی عبدالله عن علی بن حکم.

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۲

آسیب‌های نسخه: انجام افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: عنوان شنگرف، سر لوح و جدول زرین در صفحه

عنوان.

نوع جلد: میشن سرخ مغزی دار

نوع کاغذ: ترمه

تعداد برگ‌ها: ۳۸۰ برگ

تعداد سطرها: ۱۹ سطر

اندازه کتاب: ۲۶×۱۵/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتاب‌های خطی کتابخانه ملی ملک، ج ۱، ص ۱۵۰ - ۱۴۹.

(۲۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: ۲۳۱۷/ع

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۲

آسیب‌های نسخه: پاشیدگی مرکب و آب افتادگی و لکه‌های سوختگی در

برخی اوراق.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره‌ها با مرکب قرمز، روی آیات قرآنی

با قرمز خط کشی شده، در برگ اوّل یادداشتی در مالکیت «سلیمان بن علی

عاملی» و «محمد علی کاظم» و یادداشتی در وقف نسخه توسط مریم دختر

محمد تقی بیگ به همراه مهر «محمد کاظم» و دو مهر «محمد نبی الله علی و الله»،

برگ پایانی ممهور به دو مهر «محمد نبی الله علی ولی الله» و مهر مربع «العبد

المذنب محمد الحسینی»، در ظهر برگ پایانی مطلبی در تاریخ تولد فرزند سلیمان

بن علی بن محمد شامی عاملی در ۱۰۷۰ هجری قمری همراه با اشعار مولودی

در همین مورد نوشته شده است. ترجمه و توضیح لغات متن در حواشی برخی

اوراق نوشته شده، نسخه مقابله و در حواشی تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج سرمه‌ای، ضربی، مقوایی

نوع کاغذ: اصفهانی نخودی

تعداد برگ‌ها: ۲۹۰ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۲۹۵ × ۱۸۵

اندازه نوشته: ۲۰۰ × ۱۱۵

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج ۱۲،

ص ۱۳۲ - ۱۳۱.

(۲۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: ۳۷۲۰/ع

آغاز: «بسمله، قال جعفر بن محمد عن عبدالله عن الحسن بن علی عن ابیه عن ابی بصیر عن ابی عبدالله علیه السلام قوله: کهیعض، قال، هذه اسماء الله مقطعه».

انجام: «يقول لو كان هذا نزل في القرآن الا و قد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد کاظم بن علی بن حسن بن عبدالله قهبانچی

تاریخ کتابت: ۱۰۷۹ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه حاضر جزء دوم تفسیر از ابتدای سوره مریم علیها السلام تا آخر قرآن را در بر دارد. عناوین و سرفصل‌ها با مرکب سرخ خط کشی شده، نسخه مقابله و در حواشی اوراق تصحیح شده و اوراق کمی از آن حاشیه نویسی دارد.

نوع جلد: مقوّا با روکش گالنیگور سبز، عطف با روکش چرمی تریاکی سوخته.

نوع کاغذ: اصفهانی نخودی

تعداد برگ‌ها: ۱۲۵ برگ

تعداد سطرها: ۱۸ سطر

اندازه کتاب: ۲۵۰ × ۱۹۰

اندازه نوشته: ۱۶۰ × ۱۱۰

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج ۱۶،

ص ۳۳۱.

(۳۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: ۵۰۹/ع

آغاز: «... بذلك فانتظر النبی ﷺ الحکم من الله فانزل الله تبارک و تعالی الذین یظاہرون».

انجام: «لو کان انزل فی القرآن الا قد نزل فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۰۹۶ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: این کتاب حاوی یک دوره تفسیر قرآن است در نسخه حاضر تا صفحه ۲۴ مسائلی چند از مسائل قرآن می‌آید. در ابتدا خطبه‌ای از آن کتاب باید بیاید که متأسفانه در این جا آن افتاده و بعد مباحثی چون تأویل و رخصت و سپس مسأله قصص ذکر شده است. از صفحه ۲۴ به بعد تفسیر سوره‌های قرآن آن هم به صورت موجز می‌آید. سر فصل‌ها با مرکب قرمز، بعضی جملات با مرکب قرمز، روی بعضی جملات با مرکب قرمز خط کشی شده است.

نوع جلد: تیماج لیمویی، لولادار، اندرون تیماج حنایی

نوع کاغذ: فستقی فرنگی

تعداد برگ‌ها: ۳۸۹ برگ

تعداد سطرها: ۱۹ سطر

اندازه کتاب: ۲۷۵ × ۱۶۰

اندازه نوشته: ۱۸۵ × ۹۰

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج ۸، ص ۱۲.

(۳۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: ۱۲۹۲/ع

آغاز: «بسمله و به ثقتی، الحمد لله الذی هو الاول الفرقان و اخری دعوی».

انجام: «فجعلنا هباء منثورا و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم».

نوع خط: نسخ ساده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: محتملاً قرن ۱۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این کتاب تفسیر مختصری است مروی از ائمه اطهار علیهم‌السلام که علی بن ابراهیم به تألیف آن دست زده و در آن از سوره‌های متعدد قرآنی مباحث چندی انتخاب کرده و در تفسیر آن‌ها اقوال ائمه علیهم‌السلام را آورده است. این تفسیر از تفاسیر معروف شیعی است و حاوی مباحث دقیق اقوال بزرگان و ائمه شیعه می‌باشد. روی آیات با مرکب خط کشی شده، ابتدای پاره‌ای از اقوال بزرگان شیعه خط کشی قرمز شده است.

نوع جلد: تیماج، منگنه، یک لائی، ساده

نوع کاغذ: اصفهانی

تعداد برگ‌ها: ۲۰۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۲۴۰ × ۱۷۰

اندازه نوشته: ۱۷۰ × ۱۱۰

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج ۹،

ص ۲۷۹.

(۳۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: ۴۵۸/ع

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء خلق».

انجام: « و الله ما ترک الله شیئا یشتا یشتا العباد الیه الا وجده و بینہ للناس حتی لا یشطیع عبد یقول لو کان هذا.... قد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: محتملاً قرن ۱۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: سر فصل‌ها با مرکب قرمز، روی بعضی جملات

با مرکب قرمز خط کشی شده، صفحه آخر نو نویسی شده است.

نوع جلد: میشن عنابی، ترنج و نیم ترنج، ضربی، مقوایی

نوع کاغذ: دولت آبادی (الوان)

تعداد برگ‌ها: ۴۷۰ برگ

تعداد سطرها: ۱۹ سطر

اندازه کتاب: ۲۶۵ × ۱۵۰

اندازه نوشته: ۱۸۰ × ۸۵

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج ۷،

ص ۳۸۵.

(۳۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: ۴۵۹/ع

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الصمد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق».

انجام: «هو فی صدور الناس یوسوس...».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: قرن ۱۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: انجام افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: در این نسخه تفسیر مختصری بر قرآن فراهم آورده از صفحه ۲۸ تا آخر نسخه، و در ابتدا درباره مسائل قرآنی از قبیل ناسخ و منسوخ و کلمات و آیات قرآنی که در موارد متعدد اختلاف معنی دارند و قصص و تأویل و رخصت بعد از عزیمت، مطالبی می‌آورد. سر فصل‌ها با مرکب قرمز، روی بعضی کلمات و عبارات با مرکب قرمز خط کشی شده است.

نوع جلد: تیماج، تریاکی، مقوایی

نوع کاغذ: ترمه

تعداد برگ‌ها: ۴۳۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۰ سطر

اندازه کتاب: ۲۶۰ × ۱۴۰

اندازه نوشته: ۱۵۰ × ۸۰

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج ۷،

ص ۳۵۹ - ۳۸۵.

(۳۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: ۲۳۶۱/ع

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المنفرد الذی لا من شیء کان و لا شیء خلق ما یكون».

انجام: «حتی لا یتطیع عبد یقول لو کان انزل فی القرآن و قد نزل فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: شرف الدین بن ملا محمد تقی دزفولی

تاریخ کتابت: ۱۲۹۷ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره‌ها و تعدادی از آیات در ابتدای برخی از سوره‌ها با قرمز نوشته شده، روی آیات قرآنی و بعضی کلمات دیگر با مرکب قرمز یا سیاه خط کشی شده، در برگ اوّل و آخر نسخه یادداشتی در مالکیت نسخه توسط «محمد علی بن محمد حسین دزفولی» در سال ۱۲۹۷ همراه با مهر «عبد محمد حسین دزفولی» در ۱۲۹۷ همراه با مهر «عبد محمد علی الموسوی»، روی برگ اوّل مطالبی حاشیه‌ای در ارتباط با مطالب متن با خط حمائلی نوشته شده، نسخه در حواشی تصحیح شده است.

نوع جلد: بدون جلد

نوع کاغذ: اصفهانی و فرهنگی نخودی

تعداد برگ‌ها: ۲۳۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۶ سطر

اندازه کتاب: ۱۷۰ × ۱۱۰

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج ۱۲،

ص ۱۱۸ - ۱۱۹.

(۳۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: ۴۰۹۴/ع

آغاز: افتاده: «یاکل منها فردالله عز و جل علیهم فقال و ما ارسلناک قبلک من المرسلین الی قوله و جعلنا بعضهم لبعض فتنه».

انجام: افتاده: «فقلت یا ابالحسن فان العرب تفرو تکرو ان الکفره تنفی الفره فکانه استحیی فولی».

نوع خط: نستعلیق

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: آب افتادگی در لبه‌های اوراق و افتادگی در آغاز و انجام.

توضیحات نسخه شناسی: نسخه حاضر از تفسیر آیات سوره فرقان تا تفسیر سوره کوثر را با افتادگی در آغاز و انجام در بر دارد. اوراق پایانی نسخه (۱۳۲—۱۲۵) تفسیر آیاتی از سوره آل عمران است. تزئینات متن: عنوان «قوله» در بیشتر اوراق به شنگرف، بالای آیات قرآنی با شنگرف یا مرکب سیاه خط کشی شده. در حواشی اوراق تصحیح شده. مهرها و تملک و غیره: در اوراق ۲ و ۳ و ۴ مطالبی پیرامون سوره‌های مکی و مدنی قرآن و فضایل قرآن از سوره فاتحه تا سوره احزاب با طرح سرو نگاشته شده.

نوع جلد: مقوّا با روکش گالینگور سبز، عطف باروکش چرم عنابی

نوع کاغذ: فرنگی نخودی

تعداد برگ‌ها: ۱۳۲ برگ

تعداد سطرها: ۱۸ سطر

اندازه کتاب: ۲۵۰ × ۱۹۰

اندازه نوشته: ۱۵۵ × ۱۱۰

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج ۱۷،

ص ۴۴۲ - ۴۴۱.

(۳۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: کتابخانه خصوصی دکتر اصغر مهدوی^۱

شماره نسخه: ۷۵۹

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد حسن بن محمد هادی خطیب امامی کاشانی

تاریخ کتابت: روز دوشنبه ۲۷ شوال سال ۱۰۸۹ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه‌های خطی، ج ۲، ص ۱۴۵.

۱. احتمالاً میکرو فیلم آن در کتابخانه دانشگاه تهران موجود باشد.

چالوس

(۳۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: چالوس

نام کتابخانه: مدرسه امام صادق علیه السلام

شماره نسخه: ۱۴۲

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما کون...».

انجام: «ان الله انزل القرآن تبیان کل شیء حتی و الله ما ترک شیئا یحتاج العباد الیه الا بینه فیه للناس حتی لا یستطیع عبد ان یقول کان هذا انزل فی القرآن الا و قد انزله الله فیه».

نوع خط: نسخ کهن

کاتب: محمد بن حاجی فرخ داد میرزا رازی

تاریخ کتابت: اوّل صفر ۱۰۷۷ هجری قمری در مدرسه جده اصفهان.

آسیب‌های نسخه: نسخه حاضر از ابتدا یکی دو برگ افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و خطوط شنگرف، در هامش نسخه تصحیح و تحشیه شده است.

نوع جلد: تیماج سیاه

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۱۹۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۷ سطر

اندازه کتاب: ۱۶ × ۲۶ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی مدرسه امام صادق علیه السلام، چالوس، ص ۵۱ -

دامغان

(۳۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: دامغان

نام کتابخانه: قمر بنی هاشم علیهم‌السلام

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ زیبا

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: رجب ۱۰۵۹ هجری قمری (پایان جلد اول) و ۱۲ شعبان ۱۰۷۵

هجری قمری پایان کتاب.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: پایان کتاب تصحیح شده و در پایان جلد اول

امضای بلاغی به روز چهارشنبه از ماه شوال سال ۱۰۷۵ هجری قمری و در پایان

جلد دوم امضای همو در ۲۱ رمضان سال ۱۰۷۵ هجری قمری مشهود است،

دارای حواشی مختصر، در برگ اول یادداشتی از سید طاهر شاهچراغی در سلخ

ذی الحجه ۱۳۹۰ هجری قمری درباره تاریخ فوت حاج لطف الله بن شیخ مسیح

الله در ۲۷ ذی الحجه سال ۱۳۹۰ هجری قمری و یک رباعی فارسی در برگ آخر یادداشتی تفسیری و فائده‌ای در اوصاف براق آمده است. در فهرست نسخه‌های عکسی مرکز احیاء میراث اسلامی این نسخه این گونه معرفی گردیده: نسخ زیبا، رجب ۱۰۵۹ هجری قمری (پایان جزء اول) و ۱۲ شعبان ۱۰۷۵ هجری قمری (پایان کتاب)، عناوین شنگرف، تصحیح شده و در پایان جزء اول و پایان کتاب نشانی بلاغی به سال ۱۰۷۵ آمده است. در برگ اول یادداشتی از «سید طاهر شاهچراغی» در تملک «لطف الله بن شیخ مسیح الله عالم» و شرح حال مختصری از وی آمده است.

نوع جلد: تیماج دو رو، رو قهوه‌ای، پشت مشکی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۶۸ برگ

تعداد سطرها: ۲۶ سطر

اندازه کتاب: ۲۵×۲۰ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های عکسی مرکز احیاء میراث اسلامی، ج ۵، ص ۴۵۰، ش ۱۹۹۹؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه قمر بنی هاشم علیه السلام، دامغان، ص ۱۶ - ۱۴، ش ۲۳.

(۳۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: دامغان

نام کتابخانه: قمر بنی هاشم علیهم‌السلام

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «الی الایمان و منهم من یلبث علی شکّه و منهم من ینقلب الی الشّرك و اما قوله من کان یظن أن لن».

انجام: «جبرئیل علی محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بهذه الآیة هكذا ذلک بانهم کرهوا ما انزل الله فی علی فاحبط أعمالهم».

نوع خط: نسخ و نستعلیق

کاتب: ابراهیم بن حسن کوه‌رزی

تاریخ کتابت: ۲۰ ربیع الثانی ۱۰۶۸ (پایان جز اول از کتاب اول) با مهر مربع «افوض امری الی الله عبده فضلعلی صوفی»، نظام بن اسماعیل جمال مازندرانی، دوشنبه از دهه دوم جمادی الآخر ۱۰۶۸ (پایان کتاب دوم)، کتاب سوم به بعد از سده ۱۱ و به یک خط.

آسیب‌های نسخه: آغاز و انجام افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه ای است که تفسیر علی بن ابراهیم قمی از «۲۱۳پ» می باشد.

نوع جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوّا

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۴۱۵ برگ

تعداد سطرها: سطور مختلف

اندازه کتاب: ۲۴/۵×۱۸/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه قمر بنی هاشم علیه السلام، دامغان،

ص ۴۶، ش ۶۴.

رشت

(۴۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: رشت

نام کتابخانه: جمعیت نشر فرهنگ^۱

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ خوش

کاتب: عطیه بن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن ابراهیم بن عصفور

درازی بحرانی

تاریخ کتابت: ۱۲۸۶

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

۱. این کتابخانه به کتابخانه ملی رشت تغییر نام یافته است.

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: رحلی

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی جمعیت نشر فرهنگ رشت،

ص ۲۳.

ری

(۴۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: شهر ری

نام کتابخانه: آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام

شماره نسخه: ۲۹۴

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: روز پنجشنبه ۱۲ رمضان المبارک ۱۰۶۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: تیماج سرخ ضربی مقوایی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج ۳، ص ۴۵۹.

(۴۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: شهر ری

نام کتابخانه: آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام

شماره نسخه: ۱۵۴

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد الفرد المنفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق».

انجام: «ما بعد ذلک تفضلاً منی علیک و عطاء غیر محدود منقوص، تمت الكتاب».

نوع خط: نسخ

کاتب: شیخ علم الهدی بن شیخ صفی سروسستانی

تاریخ کتابت: پنجشنبه ۲۱ رمضان المبارک ۱۰۷۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی‌ها شنگرف، درحاشیه تصحیح شده است، در اوّل نسخه تملّکی به تاریخ ۱۲۴۵ هجری قمری که نسخه را در اصفهان خریده است مشاهده می‌گردد.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سر ترنج

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۱۹ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: $۱۳ \times ۲۴/۵$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستانه حضرت عبدالعظیم

حسنی علیه السلام، ج ۱، ص ۱۴۲ - ۱۴۱، ش ۱۵۳.

زنجان

(۴۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: زنجان

نام کتابخانه: علامه سید عزالدین محمد بن محمود الحسینی معروف به امام

جمعه

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: حسن علی بن عباس الحافظ الدامغانی

تاریخ کتابت: ۱۲ شوال ۱۰۶۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از تفسیر سوره کهف تا آخر قرآن را در

بر دارد.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: دلیل المخطوطات، ج ۱، ص ۹۹.

شیراز

(۴۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: شیراز

نام کتابخانه: آستان مقدس احمد بن موسی (شاهچراغ) علی‌السلام

شماره نسخه: ردیف ۲۸۸ ثبت ۵۳۷

آغاز: «الله الله اله كل شیء و الرحمن بجميع خلقه و الرحيم بالمؤمنين خاصة».

انجام: «قال البلد المجتمع و فی رواية ابی الجارود عن ابی جعفر عرم (کذا)

فی قوله اهلکت مالا لبدا قال هو».

نوع خط: بین نسخ و نستعلیق

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در آغاز و انجام افتادگی دارد. برگ‌ها آب دیده و پاره و

فرسوده و وصالی شده است.

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از اوائل سوره حمد است تا اوائل سوره

بلد.

نوع جلد: مقوّا با تیماج نیلی

نوع کاغذ: نخودی کلفت

تعداد برگ‌ها: ۱۸۴ برگ

تعداد سطرها: ۲۴ سطر

اندازه کتاب: $۲۱ \times ۳۰/۵$ سانتی متر

اندازه نوشته: $۱۳/۵ \times ۲۲$ سانتی متر

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه آستان حضرت احمد بن موسی

شاهچراغ علیه السلام، ج ۱، ص ۶۲ - ۶۱.

(۴۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: شیراز

نام کتابخانه: خانقاه احمدیه

شماره نسخه: ۲۶۱

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: حسین بن محمد زمان

تاریخ کتابت: ۱۰۷۷

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه‌های خطی، ج ۵، ص ۲۱۱، ش ۲۷.

قزوین

(۴۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قزوین

نام کتابخانه: مدرسه امام صادق علیه السلام

شماره نسخه: ۵۸

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما کون».

انجام: «حتی لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۰۸۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه کامل و از ابتدا تا انتهای سوره‌ها را در بر دارد. واقف: حاج عبدالنبی با تولیت «جامع المعقول و المنقول» ظهیرا امیر محمد ابراهیم در ذی القعدة ۱۱۲۰ هجری قمری، مهر بیضوی واقف با سجع «العبد عبد النبی» صفحات مجدول با شنگرف، عناوین و خطوط شنگرف، در

هامش صفحات تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۸۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه امام صادق علیه السلام، قزوین، ج ۱،

ص ۶۰ - ۵۹، ش ۴۴.

قم

(۴۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آستانه مقدسه حضرت معصومه علیها السلام

شماره نسخه: ۴۵۹

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من

شیء خلق ما کون بل قدرته بان بها من الاشیاء و بانت الاشیاء منه...».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیه».

نوع خط: ثلث معرب

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۳۰۰ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین شنگرف، آیات خط جلی، واقف حاج ملا

علی واعظ، تاریخ وقف غره شعبان ۱۳۲۰ هجری قمری.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای، پشت جلد اسلیمی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۸۰ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۳۱ × ۲۰ سانتی متر

اندازه نوشته: ۲۲ × ۱۱/۵ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستانه مقدسه حضرت

معصومه علیا، ج ۲، ص ۷۰ - ۶۹.

(۴۸)

عنوان: مختصر تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته

شماره نسخه: ۲۸۲

آغاز: « یعبد الله فلما خلق الله آدم و أمر الملائكة ان یسجدوا له وقع الا مر علی ابلیس أيضاً من قبل الولاء ».

انجام: « و اعلم أن لنا فی کثیر من هذا الكتاب نظراً لانه لا یوافق مذهبنا الذی هو الان مجمع علیه »

نوع خط: نسخ

کاتب: خط مؤلف (ابن عتایقی)

تاریخ کتابت: در غره ماه ذی الحجه ۷۶۷ هجری قمری این مختصر به پایان رسیده است.

آسیب‌های نسخه: آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: شیخ کمال الدین عبدالرحمان بن محمد بن ابراهیم بن العتایقی حلی (قرن ۸) اسانید روایت‌های تفسیر علی بن ابراهیم را انداخته و تفسیرهایی که دلالت بر عدم عصمت پیغمبران داشتند نیز نیاورده است. مؤلف گوید که این تفسیرها موافق با مذهب شیعه نمی‌باشند چه این که عقیده دارند به منزله بودن پیغمبران از هر گونه گناه و عصیان. عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، روی برگ (۱۰۰) تملک علی بن شیخ خلیل و در صفحه آخر کتاب تملک

عبدالمجید بن محمد تقی الدهقی به تاریخ شوال ۱۳۱۷ هجری قمری و مهر
بیضوی «الوائق بالله الغنی عبد الحمید بن محمد تقی» دیده می شود.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۱۶۸ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۱۸×۲۶ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ج ۱، ص ۳۱۰-

(۴۹)

عنوان: مختصر تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله

شماره نسخه: ۴۶۴

آغاز: «الحمد لله الذي لا من شيء خلق و منه تعالى غيره رزق و حار في ميدان ملكوته عويصات آراء التفكير».

انجام: «لو كان هذا نزل في القرآن الا و قد أنزل الله تعالى فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: سلام الله بن عارف بن محمد عارفی موعادی

تاریخ کتابت: اوّل رمضان المبارک ۹۳۹ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از:؟ مؤلف در مقدمه گوید: بعضی از طلبه تفسیر علی بن ابراهیم را مختصر نموده و چون اختصار وی دارای نواقص بود و عبارت‌ها با هم ربط کامل نداشت، در این نسخه بر وی افزودم و گاهی بعضی از مطالب را انداختم و با نسخه اصل تفسیر علی بن ابراهیم که در خزانه حضرت ابی عبدالله الحسین علیه السلام بود مقابله نمودم. « ۲ پ ۱۱۱ پ ». عناوین در اوّل کتاب به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، روی برگ اوّل تملک ناسخ و محمد قاسم بن حمزة الحسنی المدنی الاعرجی و مهر «المتوکل علی الله محمد کاظم» و مهرهای دیگر دیده می شود که خوانده نمی شود. و روی همین برگ کتاب را

عبدالله به فرزندش میرزا زین العابدین بخشیده است، و مهر «الراجی لعفو الله عبدالله»، نیز مشهود است، روی برگ اول کتاب دوم مهر بیضوی «محمد تقی» نیز دیده می شود.

نوع جلد: تیماج قهوه ای ضربی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۱۹۶ برگ

تعداد سطرها: سطور مختلف

اندازه کتاب: ۱۳×۲۰ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمته الله، ج ۲، ص ۷۲-

(۵۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله

شماره نسخه: ۸۱۸۴

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: «حتی لا یستطیع عبد یقول لو کان هذا نزل.....».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد زمان بن عبدالمهدی

تاریخ کتابت: هفتم ذی الحجة ۱۰۶۰ هجری قمری در روستای علیان.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از سوره کهف تا پایان کتاب می باشد. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، درحاشیه تصحیح شده و نشانی بلاغ و حاشیه نویسی دارد با رمز «۵۱ م»، روی برگ اوّل چند یادداشت و شعر از محمد رضا بن میرکمال الدین حسینی استرآبادی به تاریخ رمضان سال ۱۱۲۲ هجری قمری دیده می‌شود، پس از کتاب روایت‌هایی در ترتیب نزول و فضائل سوره‌های قرآن آمده است، در صفحه آخر کتاب بلاغی است به خط علی رضا بن حاجی خدادوست علیانی که کتاب را نزد ملا ابراهیم مازندرانی به تاریخ ۱۰۶۲ در قریه کرد کلا از بلوک گیل خواران خوانده است.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۵۰ برگ

تعداد سطرها: ۱۷ سطر

اندازه کتاب: ۲۵ × ۱۹ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ج ۲۱، ص ۱۳۹.

(۵۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته

شماره نسخه: ۱۱۴۵۷/۱

آغاز: الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء.....».

انجام: «لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا أنزل فی القرآن الا و قد انزل الله فيه تم الكتاب بعون الملك الوهاب».

نوع خط: نسخ متنوع

کاتب: محمد صادق فرزند حاجی الله قلی کهنموئی

تاریخ کتابت: روز چهارشنبه اول ماه رجب ۱۰۶۳ هجری قمری.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان‌ها و نشانی‌ها شنگرف. این نسخه با نسخه «مصطفی قاری مشهدی» و «میر عبدالعظیم حسینی مازندرانی» در روز ۲۷ ماه شعبان سال ۱۰۶۷ هجری قمری به وسیله کاتب و واقف نسخه با عبارت: «بلغ مقابلة من اول سورة يس الى هنا» مقابله شده است. وقف نامه نسخه به تاریخ ۱۰۶۷ هجری قمری در آغاز نسخه آمده است. نسخه مقابله شده همچنین دستخط مرحوم آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته در پشت برگ آغاز چنین آمده است: «کتاب تفسیر علی بن ابراهیم القمی و یلیه نهج البلاغه، و هو مصحح من نسخة العلامة السيد فضل الله الحسنی الراوندی، شهاب الدین الحسینی المرعشی

النجفی»

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: فرنگی

تعداد برگ‌ها: ۲۰۶ برگ

تعداد سطرها: میانگین ۲۲ سطر

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: ۱۲×۱۱ سانتی‌متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ج ۲۹، ص ۸۴ -

(۵۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته

شماره نسخه: ۸۶۷۲

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد...».

انجام: «حتی لا يستطيع عبد يقول...».

نوع خط: نسخ

کاتب: علم الهدی محمد بن محسن (فیض) کاشانی

تاریخ کتابت: شب سه شنبه ۲۴ ذی الحجه سال ۱۰۸۶ هجری قمری.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی آیه‌ها شنگرف، نسخه را علم الهدی محمد بن محسن (فیض) کاشانی در کاشان استکتاب کرده و روی برگ اوّل تملک وی با مهر بیضوی «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» و مهرهای فرزندان «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان» و «انه من سلیمان» و تملک بدون نام به تاریخ یکشنبه یازدهم ذی الحجه سال ۱۲۳۶ هجری قمری با مهر بیضوی «الراجی عبده احمد بن محمد حسین» و مهر بیضوی «ابوجعفر» دیده می‌شود، پشت برگ آخر وقفنامه کتاب شب شنبه ۲۵ شوال ۱۲۴۶ هجری قمری با مهر بیضوی «العبد المذنب... علی» و بعضی از مهرهای مذکور نیز مشهود است.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۲۶ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۲۹ × ۱۹/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ج ۲۲، ص ۲۲۳

۲۲۲ -

(۵۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله

شماره نسخه: ۱۰۳۷

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما کون».

انجام: «حتی لا یتستطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد بن محمود شاه قاینی

تاریخ کتابت: ۱۵ رجب ۱۰۹۰ هجری قمری.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و آیه‌ها با شنگرف نشانی دارد، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد، روی برگ اول تملک نصرالله بن ابوالقاسم به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۳۷ هجری قمری و مهر مربع «ابوالقاسم بن نصر الله شریف» و تملک محمد علی هروی و وقفنامه کتاب به تاریخ محرم ۱۲۵۲ هجری قمری دیده می‌شود.

نوع جلد: تیماج قرمز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۷۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۰ سطر

اندازه کتاب: ۲۵ × ۱۸/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ج ۳، ص ۲۲۸.

(۵۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله

شماره نسخه: ۱۰۰۶۴

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از آغاز تفسیر تا سوره مؤمن می‌باشد.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و در پایان نسخه فضائل بعضی از سوره‌ها افزوده شده است. روی برگ اول تملک سید نعمت الله و علی طبرسی دیده می‌شود.

نوع جلد: تیماج مشکی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۶۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۱۸ × ۳۰/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمته الله، ج ۲۶، ص ۴۷.

(۵۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته

شماره نسخه: ۱۰۵۳۷

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۱۱۳

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی آیه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح

شده است.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۳۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۲۸/۵ × ۱۹/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمته، ج ۲۷، ص ۲۹ -

(۵۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمته

شماره نسخه:

آغاز: «رسول الله ﷺ الى المدينة ظاهر رجل من امراته يقال له او [...] الصامت فجادت امراته الى رسول الله ﷺ...».

انجام: «و قال رسول الله ﷺ لو ان الناس قرءوا القرآن كما أنزل الله ما اختلف اثنان....».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۰۵۰

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از سوره بقره آغاز و به سوره ناس ختم می‌گردد. صفحات اول به صورت ناشیانه وصالی شده، آثار تصحیح دیده می‌شود. عناوین و سر فصل‌ها با مرکب قرمز.

نوع جلد: مقوایی تریاکی، شمس ضربی، عطف میشن قرمز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۱۷ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۳۰ × ۲۱ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی

گلپایگانی رحمته الله علیه، ج ۱، ص ۱۸۲.

(۵۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم.

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمته

شماره نسخه:

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المنفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق».

انجام: «لا یتستطیع عبد یقول لو کان هذا انزل فی القرآن الا و قد انزله الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد صالح ابن میر حسن ابن میر روح الله الحسینی هزار جریبی.

تاریخ کتابت: روز سه شنبه ۱۸ ماه جمادی الثانی سال ۱۰۶۷ هجری قمری

در دارالسلطنه اصفهان

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف، حاشیه تصحیح و نسخه بدل دارد. برگ اوّل نو نویسی شده است.

نوع جلد: مقوای عالی با تیماج قرمز، نقاب دار، داخل جلد زیتونی.

نوع کاغذ: برقی

تعداد برگ‌ها: ۲۹۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۲۹/۵ × ۲۱ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی

گلپایگانی رحمته، ج ۱، ص ۱۸۲.

(۵۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمتهشماره نسخه: ۳۱۱

آغاز: «تفسیر الكتاب المجید المنزل عند العزیز الحمید علی محمد النبی الرشید صلی الله علیه وآله و سلامه و هی تفسیر مولانا ابی عبدالله [...] من تألیف علی بن ابراهیم بن هاشم القمی. بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء».

انجام: «لا یتستطیع عبد یقول لو کان هذا».

نوع خط: نسخ

کاتب: عبدالوهاب بن حاجی بنیاد خسرو شاهی

تاریخ کتابت: روز یکشنبه ماه ربیع الثانی سال ۱۰۹۲ هجری قمری.

آسیب‌های نسخه: عطف کتاب فرسوده و نیاز به مرمت دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف، تصحیح شده.

نوع جلد: مقوایی، تریاکی ساده

نوع کاغذ: کاهی

تعداد برگ‌ها: ۳۲۹ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۲۵ × ۱۹ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی

گلپایگانی رحمته، ج ۱، ص ۱۸۲.

(۵۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمته

شماره نسخه:

آغاز: «سورة طه مائة و خمس و ثلاثون ايات و هي مكية بسم الله الرحمن الرحيم، طه ما انزلنا عليك القرآن لتشقى، فانه حدثني ابي عن القسم بن محمد عن علي عن ابي بصير....».

انجام: «الا و قد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد تقی بن کربلائی آقا بیگ

تاریخ کتابت: روزپنجشنبه ماه رمضان المبارک سال ۱۱۰۴ هجری قمری.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از آغاز سوره طه تا آخر قرآن را در بر دارد. وقفی آیه الله العظمی سید محمد رضا گلپایگانی رحمته، عناوین شنگرف قرمز، در حاشیه تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج عنابی با ترنج و سر ترنج، مجدول ضربی، داخل جلد کاغذ ابر و باد.

نوع کاغذ: برقی سمرقندی

تعداد برگ‌ها: ۱۸۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۲۵ × ۱۸ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی

گلپایگانی رحمته الله علیه، ج ۱، ص ۱۸۲.

(۶۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمته

شماره نسخه:

آغاز: «الذی هو اقرار باللسان و قد سمّاه الله تبارک و تعالی ایمانا و نادا اهله به لقوله یا ایها الذین آمنوا خذوا احذرکم».

انجام: «لو کان هذا انزل فی القرآن الا و قد انزل الله بما فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در حاشیه تصحیح شده است، بعضی عناوین با مرکب قرمز مشخص شده است.

نوع جلد: مقوای مشکی ساده و داخل آن ابر و بادی

نوع کاغذ: کاهی

تعداد برگ‌ها: ۴۴۱ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: ۳۰ × ۱۶ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی

گلپایگانی رحمته، ج ۱، ص ۱۸۲.

(۶۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمته

شماره نسخه: $\frac{3}{47}$

آغاز: «فقله و هو بالافق الاعلی ثم دنی فتدلی فکان قاب قوسین او أدنی».

انجام: «بسمله، ویل کل همزه قال الذی یغمز الناس و یستحققر الفقراء...» تا

اول سوره فیل.

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: از آغاز و انجام افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: در حاشیه دارای علامات بلاغ و تصحیح است،

عناوین به شنگرف، مجدول و مذهب با خطوط نازک.

نوع جلد: مقوای مشکی، داخل جلد کاغذ ابر و بادی و حاشیه جلد جدول

دندان موشی.

نوع کاغذ: برقی اصفهانی

تعداد برگ‌ها: ۳۳۵ برگ

تعداد سطرها: ۱۹ سطر

اندازه کتاب: ۱۷ × ۲۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی

گلپایگانی رحمته، ج ۱، ص ۱۸۲.

(۶۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مدرسه فیضیه

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد، المتفرد الذی لا من شیء کان...».

انجام: «رحم الله من نظر فيه و طالع و ان رأى عیبا لحنا او تصحیفا، صححه فان المنسخ کان مغلوطاً».

نوع خط: نسخ

کاتب: هدایت الدین [بن] فتح الله سمنانی

تاریخ کتابت: ۱۰۰۴ هجری قمری در کربلا حرم مولانا ابی عبدالله الحسین علیه السلام.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: پس از انجام در شش صفحه روایاتی در فضائل سوره‌های قرآن نقل نموده است. بالای آیات شریفه را خط سیاه و بعضی را خط قرمز کشیده است، در تاریخ ۲۷ ربیع الثانی ۱۰۲۵ هجری قمری مقابله شده است. این نسخه در تاریخ ۱۳۲۳/۹/۹ خورشیدی در دفتر کتابخانه مبارکه فیضیه ثبت شده است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: شکری

تعداد برگ‌ها: ۴۰۴ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: رحلی ۲۱ × ۲۹ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب کتابخانه مبارکه فیضیه قم، ج ۱، ص ۳۳ - ۳۲، ش ۶۴.

(۶۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مرکز احیاء میراث اسلامی

شماره نسخه: ۱۶۹۰

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد بدیع بن محمد رفیع نظام دامغانی

تاریخ کتابت: شب پنجشنبه ۱۷ رمضان المبارک ۱۰۸۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره‌ها و نشانی آیه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و بعضی صفحه‌ها دارای حاشیه نویسی می‌باشد و گویا مقابله و تصحیح کتاب توسط کاتب انجام گرفته و نیمه اول کتاب را سلخ محرم ۱۰۸۳ هجری قمری به پایان برده است، روی برگ اول چند تملک و مهر پاک شده و مهرهای بیضوی «باقر الحسینی» و «عبد باقر بن یوسف الحسینی» و «العبد العاصی محمد اسماعیل» دیده می‌شود، پس از کتاب پنج برگ دارای روایت‌هایی در فضائل خواندن سوره‌های قرآن با سند آنها افزوده شده است.

نوع جلد: تیماج قرمز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۴۰۴ برگ

تعداد سطرها: ۱۸ سطر

اندازه کتاب: ۲۴/۵ × ۱۹ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، ج ۵، ص ۱۰۳ -

۱۰۱؛ المخطوطات العربیه فی مرکز احیاء التراث الاسلامی، ج ۳، ص ۴۸.

(۶۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی
 محل نگهداری: قم
 نام کتابخانه: مرکز احیاء میراث اسلامی
 شماره نسخه: ۲۹۰۵
 آغاز: در مأخذ ذکر نشده
 انجام: در مأخذ ذکر نشده
 نوع خط: نسخ
 کاتب: برگ اوّل و برگ‌های آخر به خط علاء الدین حسین بن وقار، جمادی
 الثانی سال ۱۳۰۰ هجری قمری.
 تاریخ کتابت: سده ۱۱
 آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده
 توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره‌ها و نشانی آیه شنگرف یا مشکی،
 تصحیح شده روی برگ اوّل تملک ضیاء لشکر تقی دانش به تاریخ ۱۳۳۵ دیده
 می‌شود.
 نوع جلد: تیماج قرمز
 نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده
 تعداد برگ‌ها: ۲۹۹ برگ
 تعداد سطرها: ۱۸ سطر
 اندازه کتاب: ۲۴ × ۱۸ سانتی متر
 اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده
 مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، ج ۷، ص ۳۴۰.

(۶۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مسجد اعظم

شماره نسخه: ۱۹۱

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از سورة نساء تا سورة فاطر است با وقفنامه

مورخ ۱۲۶۷ و مهر مربع «وقف مرحوم حاج لطفعلی».

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۷۳ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: ۳۳×۱۹ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ج ۱، ص ۹۹.

(۶۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مسجد اعظم

شماره نسخه: ۱۰۹۶

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از سوره شعراء تا سوره علق را درب دارد این

نسخه قطعه‌ای از شماره ۲۰۱۵ می‌باشد که جداگانه صحافی شده است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۱۱۲ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: ۲۴×۱۸ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ج ۱، ص ۹۹.

(۶۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مسجد اعظم

شماره نسخه: ۲۰۱۵

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نستعلیق

کاتب: عبدالباقی بن حاجی محمد رودسری گیلانی

تاریخ کتابت: ۱۰۸۷

آسیب‌های نسخه: این نسخه ناقص است و نسخه ۱۰۹۶ مکمل آن است.

توضیحات نسخه شناسی: حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۱۹۶ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: ۲۴×۱۸ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ج ۱، ص ۱۰۰.

(۶۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مسجد اعظم

شماره نسخه: ۱۷۴۳

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل است با مهر مربع «العبد المذنب علی

بن طباطبائی».

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۶۸ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: ۲۷ × ۱۷ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ج ۱، ص ۱۰۰.

(۶۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مؤسسه حضرت آیه الله العظمی بروجردی رحمته الله

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: افتاده: «هو سمیکم المسلمین من قبل و فی هذا القرآن لیکون الرسول شهیدا علیکم یا معشر الائمة و تكونوا شهداء علی الناس».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه ای است که نسخه حاضر از «۱ ر ۲۶۴ ر» می باشد. عناوین شنگرف، توسط کاتب تصحیح شده است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۹۸ برگ

تعداد سطرها: مختلف السطر

اندازه کتاب: ۲۹×۱۸/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مؤسسه حضرت آیه الله العظمی

بروجردی رحمته الله، دفتر اول، ص ۳۳، ش ۴۲.

(۷۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: شیخ حیدر علی مؤید^۱

شماره نسخه: ۲۳۸

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الصمد الذی لا من شیء کان».

انجام: «لا یتستطیع عبد یشعر لو کان هذا أنزل فی القرآن، الا و قد انزل الله

فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد نصیر بن حاجی کلب حسین البروجردی

تاریخ کتابت: روز شنبه ۱۷ شعبان، سال ۱۰۶۹ هجری قمری.

آسیب‌های نسخه: آثار رطوبت در آن دیده می‌شود.

توضیحات نسخه شناسی: روی خطوط با مرکب قرمز خط کشیده‌اند، در آخر

نسخه چند برگ در فضیلت قرائت سوره‌های قرآن آمده است.

نوع جلد: معمولی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۴۰۴ برگ

تعداد سطرها: ۲۰ سطر

۱. به کتابخانه آستان قدس رضوی منتقل شده است.

اندازه کتاب: ۱۹/۵ × ۲۹/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرس مخطوطات مكتبة الخطيب الشيخ على المؤيد الخاصة في قم

المقدسة، ج ۱، ص ۲۱۹.

کرمانشاه

(۷۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: کرمانشاه

نام کتابخانه: آیه الله سید مرتضیٰ نجومی رحمته الله

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: اوائل جمادی الاول ۱۰۴۳ هجری قمری.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مصحح حاجی حسین بن محمد علی نیشابوری مکّی که مالک نسخه نیز بوده با مهر بیضوی «حسین منی و انا من حسین» علاوه بر تصحیحات حواشی نیز به نقل از کتاب‌های لغت و جزء آن دارد، در پایان نسخه تملک عبدالرزاق (بن اسماعیل) حسینی حسنی سمنانی به تاریخ ۱۱۴۵ با مهر بیضوی «عبدالرزاق الحسینی» و مهر مستطیل «الهی انت الرزاق و انا عبدک» مشهود است، در آغاز نسخه تملک «اسماعیل حسنی حسینی» با مهر مستطیل وی

و وقفنامه کتاب توسط فرزندش «عبدالرزاق» (مالک نسخه) به چشم می‌خورد، آیات با خطی بر فراز آن نشانی دارد.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۶۹۳ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: مخطوطات مکتبه النجومی، ص ۱۵ - ۱۴؛ دلیل المخطوطات، ج ۱،

ص ۲۲۳؛ فهرست نسخه‌های عکسی مرکز احیاء میراث اسلامی، ج ۴، ص ۴۷۲ -

۴۷۱، ش ۱۵۹۹.

گلپایگان

(۷۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: گلپایگان

نام کتابخانه: حجة الاسلام گلپایگانی رحمته^۱

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «قد انزل علیهم فی التوراة و الانجیل و الزبور صفة محمد صلی الله علیه و آله و صفة

اصحابه و مبعثه و مهاجرته.

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد ابراهیم رضوی حسینی

تاریخ کتابت: جمعه ۱۹ جمادی الاول ۱۰۸۰ و پنجشنبه ۸ جمادی الثانی

۱۰۸۰ هجری قمری.

آسیب‌های نسخه: آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین شنگرف، تصحیح شده و در برخی اوراق

علامت بلاغ مشهود است، دارای حواشی.

۱. مرحوم آية الله العظمی ملا زین العابدین شاهرودی گلپایگانی متولد ۱۲۱۸ و متوفای ۱۲۸۹ می باشد.

نوع جلد: بدون جلد

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۲۷ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: $۲۰ \times ۲۵/۵$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های گلیپایگان، (معرفی میراث

مکتوب ۸)، ص ۱۹ - ۱۸، ش ۱۳.

(۷۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: گلپایگان

نام کتابخانه: حجة الاسلام گلپایگانی رحمته

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «تفسیر الکتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید علی محمد النبی

الرشید رحمته».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد سعید بن محمد صالح

تاریخ کتابت: ۱۵ جمادی الثانی ۱۰۹۰ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه ای است که نسخه حاضر از «ا پ - ۱۲۸

ر» می باشد. در برگ اوّل چند یاد داشت متفرقه و تملک «علی اصغر بن کافی»

در سال ۱۱۹۷ و وقفنامه کتاب از «نوری جان خانم بنت آقا محمد باقر اصفهانی»

به سال ۱۲۹۳ و مهر بیضوی «محمود شود عاقبت از لطف الهی» و تملک سید

احمد حجازی گلپایگانی مشهود است (ما بین این نسخه و نسخه ای که در این

مجموعه است) نیز تملک محمود بن سید زکی حسینی با مهر بیضوی مذکور

آمده است.

نوع جلد: تیماج دو رو، رو قهوه ای ضربی، پشت قهوه ای ساده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۲۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۲۸ × ۱۸ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های گلیپایگان، (معرفی میراث

مکتوب ۸)، ص ۷۵، ش ۱۰۳.

مشهد

(۷۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۷۵۱۲

آغاز: «.... الواحد الاحد الفرد الصمد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما».

انجام: «الا و قد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۸۷۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: آسیب دیده از رطوبت و برخی صفحه‌ها وصالی شده.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف. خریداری آستان قدس رضوی

در مهر ماه سال ۱۳۲۹ خورشیدی.

نوع جلد: تیماج مشکی

نوع کاغذ: حنائی

تعداد برگ‌ها: ۲۱۶ برگ

تعداد سطرها: مختلف السطر

اندازه کتاب: ۲۹ × ۲۰ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۱۱،

ص ۵۸۴ - ۵۸۳.

(۷۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۲۳۰

آغاز: «بسملة، تفسیر الکتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: تقی بن شمس الدین علی الحسینی الاسترآبادی

تاریخ کتابت: ۹۸۰ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه با این که کامل می‌نماید ولی دو برگ از

آغاز کسر دارد و گویا نسخه‌ای که مورد استکتاب واقع شده است این دو برگ را

نداشته است. عناوین به شنگرف، آیات غیرمتمایز، وقفی خواجه شیر احمد.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: حنایی آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۲۳۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۱۸ × ۲۴ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۱،

ص ۴۴۶ - ۴۴۵.

(۷۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۲۲۹

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المنفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق».

انجام: « لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا انزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیہ تم».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۰۵۳ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در آغاز این نسخه چهار برگ وجود که محتوی

۱. قصه (الجزیره الخضراء) از مجد الدین الفضل بن یحیی بن علی بن مظفر الطیبی

الکوفی ۲. معجزه‌ای از حضرت امیر منقول از «مجموع الرائق». عناوین به

شنگرف، خطوط روی آیات به شنگرف، وقفی حاج میرزا موسی خان ۱۲۲۱

هجری قمری.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: مختلط حنایی، نخودی، فرنگی، آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۳۰۸ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۱۹ × ۳۱ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۱،

ص ۴۴۶.

(۷۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۲۵۲۴۰

آغاز: «بسملة، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون».

انجام: « لا یتستطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد سعید بن محمد صالح کاشانی

تاریخ کتابت: پنجشنبه سلخ شوال ۱۰۵۴ هجری قمری درمکه مکرمه.

آسیب‌های نسخه: وصالی شده و رطوبت رسیده.

توضیحات نسخه شناسی: برخی از اوراق معلق به حواشی، اسامی سوره‌ها و خطوط روی آیات به شنگرف، نسخه تصحیح گردیده، ظهر ورق اول تاریخ تولد و وفات فرزندان صاحب نسخه و مطالب متفرقه دیگر، وقفی استاد زین الدین جعفر زاهدی در سال ۱۳۷۷ خورشیدی.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: نخودی آهارمهره

تعداد برگ‌ها: ۲۴۶ برگ

تعداد سطرها: ۲۴ سطر

اندازه کتاب: ۲۰ × ۳۰ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۱ × ۲۰ سانتی متر

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۲۲،

ص ۱۹۱.

(۷۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۹۱۵۰

آغاز: «بسملة، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذي لا من شيء كان ولا من شيء خلق ما يكون». آغاز ذیل: «قال ابن عباس هذا ما نزل بمكة من القرآن او لانه انزله الله بسملة».

انجام: «تفضلاً منی علیک و عطاء غیر مجذوذ و منقوص».

نوع خط: نسخ

کاتب: مکی کربلایی و یحیی بن خلیفه علاء الدین گیلانی

تاریخ کتابت: ۲۵ شعبان ۱۰۶۱ و ۱۵ شوال ۱۰۶۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل و مذیل است به شش صفحه در بیان سوره‌های مکی و مدنی و هم چنین فضیلت و ثواب تلاوت آن‌ها. آیات و عناوین به شنگرف، برخی از اوراق معلق به حواشی، تصحیح شده، ظهر ورق اوّل مطالب متفرقه، وقفی محمد مسیح و ساره خاتون توسط تبار بابلی در آبان ماه ۱۳۷۲ خورشیدی.

نوع جلد: خرمایی ضربی فرسوده

نوع کاغذ: نخودی آهاری

تعداد برگ‌ها: ۲۲۷ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۲۳ × ۳۶ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۲۲،

ص ۱۹۳.

(۷۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۱۴۰۴

آغاز: «و یرث من آل یعقوب و اجعله رب رضیا یا زکریا انا نبشرك بغلام اسمہ یحیی لم نجعل له من قبل سمیا یقول لم یسم باسم یحیی احد قبله».

انجام: «الا و قد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: یحیی بن علاء الدین جیلانی (گیلانی)

تاریخ کتابت: رجب ۱۰۶۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: محتوای این نسخه اندکی از تفسیر آیه ۷ سوره مریم تا آخر کتاب می‌باشد. ضمیمه: گفتاری عربی مروی از ابن عباس مفسر معروف صدر اسلام در بیان مواطن نزول سوره‌ها. رساله «فضائل القرآن» در بیان ثواب تلاوت هر سوره. عناوین به شنگرف، وقفی شیخ محمد صالح علامه حائری.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: حنایی

تعداد برگ‌ها: ۱۹۶ برگ

تعداد سطرها: ۱۵ سطر

اندازه کتاب: ۱۹ × ۲۸ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۱۱،

ص ۵۸۵ - ۵۸۴.

(۸۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۵۰۲۰

آغاز: «بسملة، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذي لا من شيء كان ولا من شيء خلق ما يكون».

انجام: «لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا نزل في القرآن الا و قد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۰۶۴ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل و از ابتدای مقدمه تا انتهای سوره ناس را شامل است. اسامی سوره‌ها و خطوط روی آیات به شنگرف، تصحیح شده، برخی از اوراق دارای حواشی، وقفی سید غلام حسین سیاه پوش در شهریور ماه ۱۳۶۴ خورشیدی.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای لبه دار ضربی با آستر عنابی، مزین به ترنج و سر ترنج.

نوع کاغذ: نخودی آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۲۷۴ برگ

تعداد سطرها: ۲۶ سطر

اندازه کتاب: ۳۱/۱×۱۹/۱ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۲۲،

ص ۱۹۱ - ۱۹۰.

(۸۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۴۸۹

آغاز: «تفسیر الکتاب المجید المنزل».

انجام: «خلفاء من کل هالک و در کالما».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد بن عبدالله طالقانی

تاریخ کتابت: ۲۷ رجب ۱۰۷۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: اسامی سوره‌ها به شنگرف نوشته شده است، وقفی

قائم مقام بهمن ماه ۱۳۱۶ خورشیدی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: نخودی آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۳۸۸ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۲۵×۱۸ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۴،

ص ۴۲۵.

(۸۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۴۸۷

آغاز: «تفسیر الکتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید».

انجام: «خلفاء من کل هالک و در کالما».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد بن عبدالله طالقانی

تاریخ کتابت: ۱۴ شوال ۱۰۷۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: اسامی سوره‌ها به شنگرف، وقفی میرزا رضا خان

نائینی در مردادماه ۱۳۱۱ خورشیدی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۲۶ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۱۸×۲۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۴،

ص ۴۲۴.

(۸۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۵۶۷۳

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد».

انجام: «الا و قد انزله الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: علی بن حسین بن نورالدین حسینی کفرحونی عاملی

تاریخ کتابت: رجب ۱۰۷۳ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: اقوال و عناوین به شنگرف نوشته شده است.

توسط تقی آقا مدرس رضوی در شهریور ماه ۱۳۱۷ خورشیدی تسلیم کتابخانه گردیده.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۸۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۳۰×۲۰ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۴،

ص ۴۲۴.

(۸۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۲۲۶۱۵

آغاز: «بسملة، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون».

انجام: موجود: «لو حکم علی فی جمیع جناتی لا عطیته ذلک ثم یقول».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: یکشنبه ۱۰ ذی القعدة ۱۰۷۵ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل و مذیل است به شش صفحه در بیان سوره‌های مکی و مدنی و نیز فضیلت و ثواب تلاوت آن‌ها. تصحیح و مقابله شده، عناوین و خطوط روی آیات و روایات به شنگرف است. وقفی عبدالباقی آیت اللهی در اسفند ماه سال ۱۳۷۴ خورشیدی.

نوع جلد: تیماج عنابی لبه دار ضربی، مزین به ترنج و سر ترنج با آستر مشکی

نوع کاغذ: نخودی آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۲۳۰ برگ

تعداد سطرها: ۳۰ سطر

اندازه کتاب: ۳۲×۱۸ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۲۲،

ص ۱۹۲.

(۸۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۲۳۰۱

آغاز: «بسملة، تفسیر الکتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان».

نوع خط: نسخ خفی خوش

کاتب: علی بن محمد افضل

تاریخ کتابت: ۱۰۹۱

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در پایان پس از اتمام، ترتیب نزول سوره‌های مکی و مدنی را از قول ابن عباس آورده و پس از آن فضائل القرآن را در چهار برگ آورده است. آغاز ملحقات: «قال ابن عباس هذا ما نزل بمكة من القرآن». انجام ملحقات: «ذلک تفضلاً منی علیک و عطا غیر مجذود و منقوص. تم بعون الملک الوهاب....». عناوین و خطوط روی آیات: به شنگرف. اوراق مجداول به زر و تحریر دار و کمند به شنگرف، دارای سر لوح مذهب و مرصع با کتیبه‌ای بازوبندی. وقفی نادر شاه به تاریخ ۱۱۴۵.

نوع جلد: ساغری تریاکی

نوع کاغذ: نباتی آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۳۰۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۲۳×۱۳ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۱،

ص ۴۴۶.

(۸۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۲۵۴۰۸

آغاز: «بسملة، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد تقی بن بکتابش بن جاسر بن ناصرالدین کاظمی نجفی

تاریخ کتابت: یکشنبه جمادی الاول ۱۰۹۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: به برخی از اوراق رطوبت رسیده است.

توضیحات نسخه شناسی: برخی از اوراق حواشی دارد، اسامی سوره‌ها و خطوط روی آیات به شنگرف، وقفی استاد زین الدین جعفر زاهدی در سال ۱۳۷۷ خورشیدی.

نوع جلد: دفعه اول تیماج عنابی ضربی با ترنج و سر ترنج و دفعه دوم تیماج مشکی با ترنج.

نوع کاغذ: شکری آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۲۵۱ برگ

تعداد سطرها: ۲۲ سطر

اندازه کتاب: ۱۴ × ۲۰/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۲۲،

ص ۱۹۲.

(۸۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۳۱۶۱

آغاز: «و دفنه تحت سریره ثم استشاره لهم فقراه فقال الکافرون ما کان سلیمان یغلبنا الا بهذا».

انجام: «و خلف البحار السبعة لم یعصون الله طرفه عین قط».

نوع خط: نستعلیق شکسته

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ی ۱۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: صدر و ذیل و وسط نسخه ساقط است.

توضیحات نسخه شناسی: اسامی سوره‌ها و خطوط روی آیات به شنگرف، برخی از اوراق دارای حواشی، اهدایی استاد کاظم مدیر شانه چی، در ۴ آبان ماه ۱۳۶۲ خورشیدی به کتابخانه.

نوع جلد: مقوّا، رویه گالینگور، عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای سوخته.

نوع کاغذ: نخودی

تعداد برگ‌ها: ۸۸ برگ

تعداد سطرها: ۲۷ سطر

اندازه کتاب: ۱۲ × ۲۲/۸ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۲۲،

ص ۱۹۴ - ۱۹۳.

(۸۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۹۹۵۰

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد».

انجام: « لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا أنزل فی القرآن، الا و قد انزل الله

فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: حسن بن مهر علی

تاریخ کتابت: ۱۲۰۶ یا ۱۳۰۶

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نام سوره‌ها و بسمله به شنگرف، چند صفحه آخر

کسر نویسی شده به خامه میرهادی بن اسمعیل الحسینی بیرجندی در سال ۱۲۱۸

هجری قمری. وقفی محمد علی بن میرزا محمد رضی رضوی ناظر آستان قدس

رضوی در سال ۱۲۱۱ هجری قمری، توسط آقای رضا امیر شهیدی در شهر یور

ماه ۱۳۴۸ خورشیدی تسلیم کتابخانه شده است.

نوع جلد: مقوّا

نوع کاغذ: آهاری نخودی

تعداد برگ‌ها: ۳۲۶ برگ

تعداد سطرها: ۱۹ سطر

اندازه کتاب: ۱۴ × ۲۰ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۱۱،

ص ۵۸۴.

(۸۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۲۰۶۰۷

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد».

انجام: « لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا أنزل فی القرآن، الا و قد انزل الله

فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: به نسخه رطوبت رسیده است.

توضیحات نسخه شناسی: از ابتدا مقدار ۴۱ و از انتها ۳۱ برگ توسط حسن

بن مهر علی نونویسی شده است. تصحیح و مقابله شده، اسامی سوره‌ها و عناوین

به شنگرف، اهدایی مقام معظم رهبری حضرت آیه الله العظمی سید علی

خامنه‌ای (مدظله العالی) در خرداد ماه ۱۳۷۳ خورشیدی به کتابخانه آستان قدس

رضوی.

نوع جلد: تیماج مشکی

نوع کاغذ: شکری و نخودی آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۲۷۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: $۱۸ \times ۲۹/۵$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۲۲،

ص ۱۹۲ - ۱۹۱.

(۹۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۴۸۸

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد».

انجام: «قوله تعالى يا ايها الذين آمنوا اذا».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: از آخر نسخه چندین برگ افتاده، به نسخه رطوبت رسیده است.

توضیحات نسخه شناسی: اقوال به شنگرف، وقفی میرزا رضاخان نائینی در مرداد ماه ۱۳۱۱ خورشیدی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۴۴۵ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۱۲ × ۲۱ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۴،

ص ۴۲۵.

(۹۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی ۱۴۸۶

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد».

انجام: «الا و قد انزله الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: شیخ ضیاء الدین بن ملا رحمت الله

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: به نسخه رطوبت رسیده است.

توضیحات نسخه شناسی: وقفی میرزا رضا خان نائینی در مردادماه ۱۳۱۱

خورشیدی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۴۲ برگ

تعداد سطرها: ۱۹ و یا ۲۰ سطر

اندازه کتاب: ۱۸ × ۲۶ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۴،

ص ۴۲۵.

(۹۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی.

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: دانشکده الهیات

شماره نسخه: ۲۲۶۳۶

آغاز: «بسمله الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما کون بل قدرته بان...».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: جمعه دوم رمضان المبارک ۱۰۷۵ هجری قمری در دارالمؤمنین ساری.

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه در تملک ابوالبقاء بن حاج محمد حسین نائینی کنانی با مهر او. نشان روی آیات قرمز، نسخه تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

نوع کاغذ: اصفهانی

تعداد برگ‌ها: ۳۷۴ برگ

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: ۱۹ × ۲۶ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۰ × ۱۶/۵ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی

مشهد، ج ۳، ص ۸۰۳، ش ۱۶۹۸.

(۹۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: دانشکده الهیات

شماره نسخه: ۸۳

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان به شنگرف

نوع جلد: تیماج آلبالوئی لبه دار

نوع کاغذ: نخودی

تعداد برگ‌ها: ۳۰۰ برگ

تعداد سطرها: مختلف ۲۳- ۲۱ سطری

اندازه کتاب: ۱۹ × ۲۶ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۲ × ۲۰ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی

مشهد، ج ۱، ص ۵۲، ش ۱۰۲.

(۹۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: دانشکده الهیات

شماره نسخه: ۸۴

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد باقر بن حاجی صالح قمی

تاریخ کتابت: ذی الحجه ۱۰۸۴ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به سنگرف

نوع جلد: مقوای مشکی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۶۹ برگ

تعداد سطرها: ۲۵ سطر

اندازه کتاب: ۱۹/۵ × ۲۵/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۳ × ۱۹ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی

مشهد، ج ۱، ص ۵۲، ش ۱۰۳.

(۹۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: عبدالمجید مولوی

شماره نسخه: ۸۴

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد باقر بن صالح قمی

تاریخ کتابت: ۱۰۸۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف

نوع جلد: مقوای مشکی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: ۲۲ سطر

اندازه کتاب: وزیری

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه‌های خطی، ج ۵، ص ۱۷.

(۹۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: عبدالمجید مولوی

شماره نسخه: ۸۳

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان به شنگرف

نوع جلد: تیماج آلبالویی لبه دار

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: ۲۱ سطر

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه‌های خطی، ج ۵، ص ۱۷.

(۹۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی
محل نگهداری: مشهد
نام کتابخانه: مدرسه خیرات خان
شماره نسخه: ۹

آغاز: اولین عنوان نسخه: «فالقرآن فيه ناسخ و منسوخ». آغاز نسخه: «و من تركه من الجبابة قصمه الله... لكن الله شهيد بما انزل اليك... فجعله نورا...».

انجام: آخر سوره فلق: «و فرعون ابراهيم الذي القى ابراهيم في النار و فرعون».

نوع خط: نسخ

کاتب: حدید بن عبدعلی

تاریخ کتابت: روز سه شنبه ۱۷ ذی الحجه ۱۱۸۰ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان و نشان آیات به شنگرف در متن و هامش،
وقفی نصره الملک، داخل عرض و بازدید دارد.

نوع جلد: مقوای خشتی

نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره‌ای

تعداد برگ‌ها: ۲۹۰ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: ۱۴/۵ × ۲۰ سانتی متر

اندازه نوشته: ۹ × ۱۴ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت، همدان و...، ص ۱۷۲۸ -

۱۷۲۷.

همدان

(۹۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: همدان

نام کتابخانه: مدرسه زنگنه

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: امام ویردی همدانی

تاریخ کتابت: ۱۰۱۲

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی، دفتر پنجم، ص ۳۵۰، ش ۵.

(۹۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی
 محل نگهداری: همدان
 نام کتابخانه: غرب مدرسه آخوند رحمته
 شماره نسخه: ۴۵۲۰
 آغاز: در مأخذ ذکر نشده
 انجام: در مأخذ ذکر نشده
 نوع خط: نسخ
 کاتب: حیدر علی معلم ناصح همدانی
 تاریخ کتابت: ۱۵ صفر ۱۰۵۹ هجری قمری
 آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده
 توضیحات نسخه شناسی: به ضمیمه نزول آیات و فضائل سوره‌های قرآن
 بطائنی.
 نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده
 نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده
 تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده
 تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده
 اندازه کتاب: ۲۱ × ۳۰ سانتی متر
 اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده
 مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان، ص ۷۴،
 ش ۳۱۵.

یزد

(۱۰۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: جامع کبیر

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: روز آدینه ۱۴ ذی الحجه ۱۰۷۷ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه جلد دوم تفسیر قمی و از سوره یوسف علیه السلام آغاز می‌شود.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: خشتی

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه‌های خطی، ج ۴، ص ۳۷۹، ش ۳۰.

(۱۰۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: مدرسه عبدالرحیم خان (حاج میرزا محمد سر یزدی)

شماره نسخه: ۱۵۰

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: موسی بن سید محمد حسینی

تاریخ کتابت: سده ۱۱

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: ربعی

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه‌های خطی، ج ۴، ص ۴۱۸، ش ۹.

(۱۰۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: وزیری^۱

شماره نسخه: عمومی ۱۱۱۴۲

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون بل قدرته بان بها الاشیاء».

انجام: «فقلت من ثواب الاعمال للشیخ الصدوق محمد بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه القمی».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۰۷۶

آسیب‌های نسخه: در انجام افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و علائم شنگرف، پشت برگ آغاز مهر «حسین منی و انا من حسین». اهدایی شیخ مهدی طاهری است به تاریخ ۱۳۴۳/۷/۲ خورشیدی.

نوع جلد: تیماج آلبالویی فرسوده

نوع کاغذ: شکری آهار مهره

۱. وابسته به کتابخانه آستان قدس رضوی می‌باشد.

تعداد برگ‌ها: ۲۷۳ برگ

تعداد سطرها: ۲۷ سطر

اندازه کتاب: $۱۶/۵ \times ۳۳$ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۱×۲۳ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری، ج ۱، ص ۲۲۸، ش ۲۰۹.

(۱۰۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: وزیری

شماره نسخه: عمومی ۱۰۱۰۰

آغاز: «سورة يوسف.... من قبله لمن الغافلين ثم قص قصة يوسف لابیہ...».
انجام: «حتی لا یستطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا فقد انزل الله فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۴ ذی الحجه ۱۰۷۷ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه جلد دوم تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمته است. عناوین و علائم شنگرف، مهر تملک «عبدہ الراجی علی رضا» در آغاز، فهرست تفسیر در پایان. اهدایی حاج وزیری است.

نوع جلد: مقوایی با تیماج مشکی

نوع کاغذ: سمرقندی

تعداد برگ‌ها: ۱۲۲ برگ

تعداد سطرها: ۲۹ سطر

اندازه کتاب: ۱۹ × ۲۵/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۲ × ۱۸ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری، ج ۲، ص ۶۵۲، ش ۷۷۵.

(۱۰۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: وزیری

شماره نسخه: عمومی ۱۱۱۵۲

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما کون».

انجام: «قلت قوله نزلا قال مأواً و منزلاً تمت قد تشرف بتنمیق الجزء الاول من تفسیر مولانا ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق، صلوات الله علیه و علی آبائه و ابنائه الطاهرين».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: اواخر سده ۱۲

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه جزء اوّل کتاب، حاوی سوره بقره تا قسمتی از سوره کهف است. اهدایی مؤسس کتابخانه است. عناوین و علائم سنگرف.

نوع جلد: مقوایی با تیماج مشکی، درون تیماج قرمز لولادار

نوع کاغذ: حنائی آهار مهره

تعداد برگ‌ها: ۲۳۳ برگ

تعداد سطرها: ۲۳ سطر

اندازه کتاب: $۱۹/۵ \times ۲۹$ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۲×۲۲ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری، ج ۱، ص ۲۱۳، ش ۱۹۷.

(۱۰۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: وزیری

شماره نسخه: عمومی ۲۳۸۲۶

آغاز: «فقال امیر المؤمنین علی علیه السلام یا رسول الله».

انجام: «و لم یکن له کفوا احد».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: اواخر سده ۱۲

آسیب‌های نسخه: نسخه افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: برخی عنوان‌ها و نشان‌ها به سنگرف می‌باشد.

نوع جلد: مقوایی با روکش کاغذ مشکی، عطف و گوشه‌ها پارچه قرمز

نوع کاغذ: سمرقندی

تعداد برگ‌ها: ۱۲۴ برگ

تعداد سطرها: مختلف السطور

اندازه کتاب: ۲۰×۲۷/۵ سانتی متر

اندازه نوشته: ۱۲×۱۷ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری، ج ۵، ص ۱۷۰۸، ش ۳۵۷۹.

بخش دوم:

نسخه‌های خطی تفسیر

علی بن ابراهیم قمی رحمته الله

خارج از ایران

آلمان

(۱۰۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: آلمان، برلین

نام کتابخانه: الدوله

شماره نسخه: ۹۲۹

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۲۰۹ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۴۳ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۶، ش ۱۵.

انگلیس

(۱۰۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: لندن

نام کتابخانه: هندی

شماره نسخه: ۷۸۴(۵۰)

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۰ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۷۱ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۳، ش ۲.

(۱۰۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: لندن

نام کتابخانه: هندی

شماره نسخه: ۱۰۷۷ (۴۱۵۱)

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از سوره فاتحه تا آیه ۱۸ سوره نجم.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۷۰ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۶، ش ۱۳.

روسیه

(۱۰۹)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مسکو

نام کتابخانه: معهد الاستشراق

شماره نسخه: ۴۰۶/ب-۴۰۵۱

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۸، ش ۲۶.

عراق

(۱۱۰)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: کاظمین

نام کتابخانه: خزانه حسین علی

شماره نسخه: ۲۴

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۷، ش ۲۰.

(۱۱۱)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: کربلا

نام کتابخانه: خزانه آل المرعشی

شماره نسخه: ۵۶

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۱۴ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۸.

(۱۱۲)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: نجف

نام کتابخانه: عمومی آیه الله حکیم (المکتبة الامام الحکیم العامة)

شماره نسخه: ۶۸۴

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۹۵ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۷، ش ۱۸.

(۱۱۳)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: نجف

نام کتابخانه: عمومی آیه الله حکیم (المکتبة الامام الحکیم العامة)

شماره نسخه: ۸۸۰

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۱۷۱ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۷، ش ۱۹.

(۱۱۴)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: نجف

نام کتابخانه: سماوی (المکتبة السماوی)

شماره نسخه: ۶

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۷، ش ۲۳.

هند

(۱۱۵)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: پاتنه (بنکیپور)

نام کتابخانه: عمومی شرقی (خدابخش)

شماره نسخه: التفسیر ۲۳۷

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ظاهراً سده ۱۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۰۵ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۵، ش ۱۱.

(۱۱۶)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: پاتنه (بنکپور)

نام کتابخانه: عمومی شرقی (خدابخش)

شماره نسخه: ۲۳۸

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ۱۲۵۴ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۳۹۹ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۷، ش ۱۷.

(۱۱۷)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: رامپور

نام کتابخانه: [دولتی]

شماره نسخه: ۵۷۷- تفسیر شیعه ۱۴۷۳۶

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۱ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۲۱۳ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن

مخطوط التفسیر)، ج ۱، ص ۵۵، ش ۱۲۰

(۱۱۸)

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: کلکته

نام کتابخانه: بنگال (انجمن آسیایی بنگال)

شماره نسخه: ۴۸

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ۱۲ هجری قمری

آسیب‌های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ‌ها: ۶۵ برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: تاریخ التراث العربی، ج ۱ علوم قرآن و... ص ۷۸ - ۷۷، ش ۲۹؛ الفهرس

الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، ج ۱، ص ۵۸-۵۳.

بخش سوم:

نمایه

أعلام معصومين عليهم السلام

ائمہ اطہار عليهم السلام / ٦٦، ١٢

ائمہ عليهم السلام / ٦٦

اباالحسن عليه السلام / ٧٣

ابراهيم عليه السلام / ١٧٠، ٢٥

ابى جعفر عليه السلام / ٨٩، ٥١

ابى عبد الله الحسين عليه السلام / ١١٨، ٩٨

ابى عبد الله جعفر بن محمد الصادق عليه السلام / ١٧٨، ١١٣، ٦٢

امام حسن عسكرى عليه السلام / ١٣

امام صادق عليه السلام / ٢٣١، ٩٢، ٧٧، ٧٦

اميرالمؤمنين على عليه السلام / ١٨٠، ١٣٩، ٤٠

خاتم الانبياء عليه السلام / ٢٣٣

رسول الله عليه السلام / ١٨٠، ١١٠

زكريا عليه السلام / ١٤٥

سليمان عليه السلام / ١٥٨

الصادق عليه السلام / ٢٢

محمد النبی ﷺ / ۱۳۴، ۶۴

محمد ﷺ / ۱۳۲، ۸۰

مریم علیها السلام / ۶۲

یحییٰ علی السلام / ۱۴۵

يعقوب علی السلام / ۱۴۵

یوسف علی السلام / ۱۷۷، ۱۷۳

أعلام اشخاص

- آخوند رحمته / ۱۷۲
 آية الله بروجردی رحمته / ۱۲۷
 آية الله حکيم رحمته / ۱۹۱، ۱۹۰
 آية الله سيد مرتضى نجومی رحمته / ۱۳۰
 آية الله سيد محمد علي روضاتی / ۱۹، ۲۱
 آية الله گلپایگانی رحمته / ۱۱۴
 آية الله مرعشی نجفی رحمته / ۱۰۲
 ابن عباس / ۱۵۴، ۱۴۵، ۵۶
 ابوالبركات / ۲۲
 ابوالفضل العباس بن محمد بن القاسم / ۲۶
 ابی الجارود / ۸۹
 ابی بصير / ۱۱۴، ۶۲
 ابن محمد صالح محمد حسين الحسيني / ۳۶
 احمد بن ابی عبد الله / ۵۹
 احمد بن موسى عليه السلام / ۸۹
 اصغر مهدوی / ۷۵
 امير محمد ابراهيم / ۹۲
 بلور خانم / ۴۴
 جعفر بن محمد / ۶۲
 حجة الاسلام گلپایگانی رحمته / ۱۳۴، ۱۳۲
 جواد مقصود همدانی / ۲۶

- الحسن بن علی / ۲۶
حیدر علی مؤید / ۱۲۸
خیرات خان / ۱۷۰
زینب خانم / ۴۴
سلیمان بن علی بن محمد شامی عاملی / ۶۰
سید شفتی / ۲۲
سید ضیاء الدین علامه فانی / ۲۲
سید طاهر شاهچراغی / ۷۸، ۷۹
سید طیب موسوی جزائری / ۴۲
شاه حسین سبزواری / ۲۳
شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی رحمته / ۵۱
شهید مطهری / ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷
الصدوق محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه القمی رحمته / ۱۷۵
عبد الله / ۶۲، ۹۹
عبد المجید مولوی / ۱۶۸، ۱۶۹
عبدالرحیم خان / ۱۷۴
عبدالعظیم الحسنی علیه السلام / ۸۴، ۸۵
عبدالله منشی طبری / ۳۴
علاء الدین پهلوانی / ۲۹
العلامه السید فضل الله الحسینی الراوندی / ۱۰۲
علامه سید عزالدین محمد بن محمود الحسینی (امام جمعه) / ۸۷
علی بن ابراهیم رحمته / اکثر صفحات
علی بن حکم / ۵۹
عمر بن عثمان / ۵۱
عیسی بن صفی الدین محمد بن نعمت الله بن عبدالله بن علی بن سیف بن حسین جزائری / ۲۳

- فاطمه خانم کلانی / ۴۴
 فرعون / ۱۷۰
 القسم بن محمد / ۱۱۴
 قمر بنی هاشم علیهم السلام / ۷۸، ۸۰
 کمال الدین عبدالرحمان بن محمد بن العتایقی / ۲۸، ۹۶
 لطف الله بن شیخ مسیح الله / ۷۸، ۷۹
 مجد الدین الفضل بن یحیی بن علی بن مظفر الطیبی الکوفی / ۱۳۹
 محمد بن احمد بن حسین بن ابراهیم حامدی / ۳۸
 محمد تقی بیگ / ۶۰
 محمد رضا بن میر کمال الدین حسینی استرآبادی / ۱۰۰
 مریم دختر محمد تقی بیگ / ۶۰
 معصومه علیها السلام / ۹۴
 ملا ابراهیم مازندرانی / ۱۰۰
 ملا شیخ محمد / ۴۴
 ملا علی اکبر / ۴۴
 ملا محمد باقر / ۴۴
 موسی بن اسماعیل / ۲۶
 میرزا آقا / ۴۴
 میرزا رفیع الدین / ۲۶
 میرزا زین العابدین / ۹۹
 میرزا محمد سر یزدی / ۱۷۴
 نوری جان خانم بنت آقا محمد باقر اصفهانی / ۱۳۴

کاتبین و مصححین

- آیه الله میر سد محمد موسوی چهار سوقی / ۱۹
 ابراهیم بن حسن کوه‌رزی / ۸۰
 احمد بن حسن بن احمد بن مهنا حسینی احسائی / ۴۲
 احمد بن حسن بن مهنا حسینی احسائی / ۵۳
 احمد بن کمال بن احمد / ۳۲
 امام ویردی همدانی / ۱۷۱
 تقی بن شمس الدین علی الحسینی الاسترآبادی / ۱۳۸
 جمال الدین حسینی [مصحح] / ۵۴
 حدید بن عبد علی / ۱۷۰
 حُسام بن ناصر الدین بن محمد علوی الدغفلی / ۲۸
 حسن بن مهر علی / ۱۵۹، ۱۶۱
 حسن علی بن عباس الحافظ الدامغانی / ۸۷
 حسین بن محمد زمان / ۹۱
 حسین بن محمد علی نیشابوری مکی / ۱۳۰
 همزة بن علی قلی [مصحح] / ۲۱
 حیدر علی معلم ناصح همدانی / ۱۷۲
 خلیفه علاء الدین گیلانی / ۱۴۳
 سلام الله بن عارف بن محمد عارفی موغادی / ۹۸
 شرف الدین بن ملا محمد تقی دزفولی / ۷۱

- شمس الدین محمد / ۲۳
- شیخ احمد / ۲۳
- ضیاء الدین بن ملا رحمت الله / ۱۴۶
- عباس بن خضر النجفی / ۴۶
- عبدالباقی بن حاجی محمد رودسری گیلانی / ۱۲۵
- عبدالوهاب بن حاجی بنیاد خسروشاهی / ۱۱۳
- عطیة بن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن ابراهیم بن عصفور درازی
بحرانی / ۸۲
- علاء الدین حسین بن وقار / ۱۲۲
- علامه مجلسی [مصحح] / ۳۶
- علم الهدی بن شیخ صفی سروستانی / ۸۵
- علم الهدی محمد بن محسن [فیض] کاشانی / ۱۰۴
- علی اصغر بن حاجی محمد شفیع تبریزی / ۴۷
- علی بن حسین بن نورالدین حسینی کفرحونی عاملی / ۱۵۱
- علی بن محمد افضل / ۱۵۴
- علی رضا بن حاجی خدادوست علیانی / ۱۰۰
- غلام نبی / ۲۵
- قاسم علی بن شریف کاسه گر / ۳۰
- محمد ابراهیم رضوی حسینی / ۱۳۲
- محمد باقر بن حاجی صالح قمی / ۱۶۷
- محمد باقر بن صالح قمی / ۱۶۸
- محمد بدیع بن محمد رفیع نظام دامغانی / ۱۲۰
- محمد بن حاجی فرخ داد میرزا رازی / ۷۶
- محمد بن عبدالله طالقانی / ۱۵۰، ۱۴۹

- محمد بن محمود شاه قاینی / ۱۰۶
 محمد تقی بکتاش بن جاسر بن ناصرالدین کاظمی نجفی / ۱۵۶
 محمد تقی بن کربلایی آقاییگ / ۱۱۴
 محمد حسن بن محمد هادی خطیب امامی کاشانی / ۷۵
 محمد حسن خراسانی / ۲۳
 محمد رضی بن ملا فضل علی شبستری / ۵۵
 محمد زمان بن عبدالمهدی / ۱۰۰
 محمد زمان بن مولانا شاه محمود ماهانی / ۵۲
 محمد سعید بن محمد صالح / ۱۳۴
 محمد سعید بن محمد صالح کاشانی / ۱۴۱
 محمد صادق فرزند حاجی الله قلی کهنمویی / ۱۰۲
 محمد صالح ابن میر حسن ابن میر روح الله الحسینی هزارجریبی / ۱۱۲
 محمد طالقانی / ۲۱
 محمد کاظم بن علی بن حسن بن عبدالله قهپانچی / ۶۲
 محمد نصیر بن حاجی کلب حسین البروجردی / ۱۲۸
 محمود بن نصار بن محمد بن حسان ضیمری بصری / ۲۵
 مکی کربلایی / ۱۴۳
 موسی بن سید محمد حسینی / ۱۷۴
 میر احمد کفرانی ابن سلطان محمد / ۲۶
 میر هادی بن اسماعیل الحسینی بیرجندی / ۱۵۹
 میرزا محمد بن نظر رکاوندی / ۴۴
 نظام بن اسماعیل جمال مازندرانی / ۸۰
 هدایت الدین [بن] فتح الله سمنانی / ۱۱۸
 یحیی بن علاء الدین جیلانی [گیلانی] / ۱۴۵، ۱۴۳

واقفین و اهدا کنندگان

آیه الله سید علی خامنه‌ای (مقام معظم رهبری حفظه الله) / ۱۶۱

آیه الله سید محمد رضا گلپایگانی رحمته / صفحات مختلف

آیه الله صادقی / ۲۳

تقی آقا مدرس رضوی / ۱۵۱

حاج ملا علی واعظ / ۹۴

حاج وزیری / ۱۷۷

حاج عبدالنبی / ۹۲

خواجه شیر احمد / ۱۳۸

رضا امیر شهیدی / ۱۵۹

زین الدین جعفر زاهدی / ۱۵۶، ۱۴۱

ساره خاتون / ۱۴۳

سپهسالار / ۵۶

سید غلام حسین سیاه پوش / ۱۴۷

شیخ مهدی طاهری / ۱۷۵

عبدالباقی آیت اللهی / ۱۵۲

فخر الدین نصیری / ۳۷

قائم مقام / ۱۴۹

کاظم مدیر شانه چی / ۱۵۸

محمد صالح علامه حائری / ۱۴۵

محمد علی بن سلام / ۴۰

محمد علی بن میرزا محمد رضی رضوی / ۱۵۹

محمد مسیح / ۱۴۳

میرزا رضا خان نائینی / ۱۶۴، ۱۶۳، ۱۵۰

میرزا موسی خان / ۱۳۹

نادرشاه / ۱۵۴

نصرة الملك / ۱۷۰

مالکین

- ابراهیم بن ضیاء الدین محمد حسینی / ۵۸
 ابوالبقاء بن حاج محمد حسین نائینی کنانی / ۱۶۵
 اسماعیل حسنی حسینی / ۱۳۰
 حسین بن محمد علی نیشابوری مکی / ۱۳۰
 سلیمان بن علی عاملی / ۶۰
 سید احمد حجازی گلپایگانی / ۱۳۴
 سید نعمت الله [طبرسی] / ۱۰۸
 ضیاء لشکر تقی دانش / ۱۲۲
 عبدالمجید بن محمد تقی الدهقی / ۹۷
 عبدالرزاق (بن اسماعیل) حسینی حسنی سمنانی / ۳۱، ۱۳۰
 علی اصغر بن کافی / ۱۳۴
 علی بن شیخ خلیل / ۹۶
 علی طبرسی / ۱۰۸
 فرج الله / ۲۸
 فرهاد میرزا / ۵۵
 محمد رسول بن عبدالعزیز / ۴۸
 محمد رضا قمی / ۲۳
 محمد علی بن محمد حسین دزفولی / ۷۱
 محمد علی کاظم / ۶۰

- محمد علی هروی / ۱۰۶
- محمد قاسم بن حمزة الحسنی المدنی الاعرجی / ۹۸
- محمد کاظم بن محمد صادق توشای مهر شهری / ۳۰
- محمد مهدی شریف / ۲۳
- محمود بن سید زکی حسینی / ۱۳۴
- مصطفی قاری مشهدی / ۱۰۲
- مفید بن ابو جعفر موسی استر آبادی / ۵۳
- مفید بن ابی جعفر بن محمد باقر بن فخرالدین احمد موسوی استر آبادی /
- ۴۳

- میر عبدالعظیم حسینی مازندرانی / ۱۰۲
- میرزا قوام الدین رشتی / ۲۰
- ناسخ / ۹۸
- نصر الله بن ابوالقاسم / ۱۰۶

مهرها

- ابو جعفر / ۱۰۴
 ابوالقاسم بن نصر الله شریف / ۱۰۶
 اسد الله / ۵۸
 افوض امری الى الله عبده فضلعلی صوفی / ۸۰
 باقر الحسینی / ۱۲۰
 بمحمد علم الهدی علم الهدی / ۱۰۴
 حسین منی و انا من حسین / ۱۷۵، ۱۳۰
 الراجی عبده احمد بن محمد حسین / ۱۰۴
 الراجی لعفو الله عبدالله / ۹۹
 العبد العاصی محمد اسماعیل / ۱۲۰
 العبد المذنب علی بن طبا (۱۲۹۷) / ۱۲۶
 العبد المذنب [...] علی / ۱۰۴
 العبد المذنب محمد الحسینی / ۶۰
 العبد عبد النبی / ۹۲
 العبد محمد حسین الحسینی / ۳۷
 عبدالرزاق الحسینی / ۱۳۰
 عبده الراجی علی رضا / ۱۷۷
 عبده باقر بن یوسف الحسینی / ۱۲۰
 عبده عبدالباقی الحسینی / ۳۶

- عبدہ محمد حسین دزفولی / ۷۱
 عبدہ محمد علی الموسوی / ۷۱
 عبدہ محمد کاظم / ۲۰
 عبدہ مفید الموسوی / ۴۳
 المتوکل علی الله محمد کاظم / ۹۸
 محمد تقی / ۹۹
 محمد رسول الله / ۴۸
 محمد کاظم / ۶۰
 محمد نبی الله علی ولی الله / ۶۰
 محمود بن سید زکی حسینی / ۱۳۴
 محمود شود عاقبت از لطف الهی / ۱۳۴
 میرزا قوام الدین رشتی / ۲۰
 و انه من سلیمان / ۱۰۴
 الواثق بالله الغنی العبد المذنب عین علی / ۲۳
 الواثق بالله الغنی عبد الحمید بن محمد تقی / ۹۷
 وقف مرحوم حاج لطفعلی / ۱۲۳
 الهی انت الرزاق و انا عبدک / ۱۳۰
 یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان / ۱۰۴

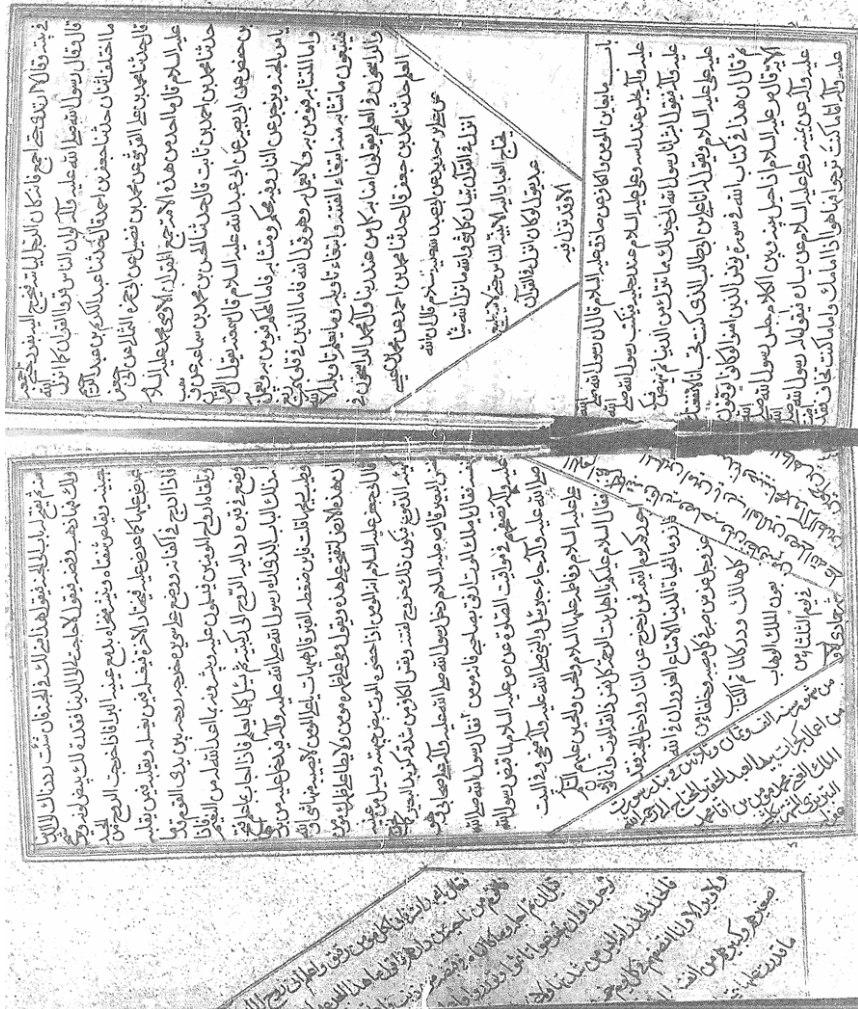
اماکن

- آستان قدس رضوی / از صفحه ۱۶۴ الی ۷۴
آلمان / ۱۸۳
اصفهان / ۸۵، ۲۸، ۲۶، ۲۵، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۱۹
انگلیس / ۱۸۵
بابل / ۳۰
برلین / ۱۸۳
بمبئی / ۱۳
بندر سورت گجرات / ۵۸
بنکپور / ۱۹۴، ۱۹۳
بنگال / ۱۹۶
تبریز / ۳۲
تهران / از صفحه ۷۵ الی ۳۴
چالوس / ۷۶
خزانه حضرت ابی عبد الله الحسین علی السلام / ۹۸
دارالسلطنه (اصفهان) / ۱۱۲
دامغان / ۸۰، ۷۸
رامپور / ۱۹۵
رشت / ۸۲
روسیه / ۱۸۷
ری / ۸۵، ۸۴

- زنجان / ۸۷
 ساری / ۱۶۵
 شیراز / ۸۹، ۹۱
 عراق / ۱۸۸
 علیان [روستا] / ۱۰۰
 قزوین / ۹۲
 قم / از صفحه ۱۲۸ الی ۹۴
 کاشان / ۱۰۴
 کاظمین / ۱۸۸
 کربلا / ۱۱۸، ۱۸۹
 کردکلا از بلوک گیل خوران [روستا] / ۱۰۰
 کرمانشاه / ۱۳۰
 کلکته / ۱۹۶
 گلپایگان / ۱۳۲، ۱۳۴
 لندن / ۱۸۵، ۱۸۶
 مدرسه جده اصفهان / ۷۶
 مسکو / ۱۸۷
 مشهد / از صفحه ۱۷۰ الی ۱۳۸
 مکه / ۱۴۱
 نجف / ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲
 همدان / ۱۷۱، ۱۷۲
 هند / ۱۳، ۱۹۳
 یزد / ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۸۰

بخش چهارم:

تصاویر

والقرطبي في تفسيره وجميعه ولا يصححهم كاذب ميت اليهود التوراة فانطلق على عليه السلام فجمعه في يوم
اصفر ثم رخم عليه في بيته وقال لا اريد حتى اجمعه فاندك بالارض لما فيه يخرج اليه فيفرد او حتى جمعه
قال وقال رسول الله صلى الله عليه واله لو ان الناس قرءوا القرآن كما انزل الله ما اختلفوا شئاً من حديثه حتى
احمدوا لحد ثنا عبد الكريم بن عبد الرحمن قال حدثنا محمد بن علي القرشي عن محمد بن الفضيل عن ابي جعفر النعماني
عن ابي جعفر عليه السلام قال ما احسن هذه الامة جميع القرآن كما انزل به جبرئيل الى محمد الاوصى محمد بن علي
الله عليهم اجمعين حدثنا محمد بن احمد بن ثابت قال حدثنا الحسن بن محمد بن معاوية عن وهيب بن حفص عن ابي بصير عن ابي
عبد الله عليه السلام قال سمعته يقول ان القرآن راى امرأته بالجنة وظهرت من الناحية وفيه حكم يستشاهد
فاما الحكم فيؤمن به ويعمل به ويدين به واما المشاهدة فيؤمن به ولا يعمل به وهو قول الله عز وجل فلما الذين
في قلوبهم زيغ فيتبعون ما تشابه منه ابتغاء الفتنة وابتغاء تاويله وما يعلم تاويله الا الله والراغبون
في العلم يقولون انما نبذناكم عن ربنا والحمد لله عليهم السلام الراغبون في العلم حديث محمد بن جعفر قال حدثنا
محمد بن احمد عن محمد بن عيسى عن علي بن محمد عن رازم عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان الله انزل القرآن
تبيان كل شئ حتى والله ما نزل الا شئاً يحتاج العباد والبنية للناس حتى لا يستطيع جبرئيل ان يقول

لو كان هذا نزل في القبر ان الاوقاد ان الله
الله فيه ثم وكل محمد الله تعالى

وحسن توفيقه والمحمد لله وحده وصلى الله

على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم

عن ابي عبد الله عليه السلام

رواه ابي عبد الله عليه السلام

سنة ١٠٧

ما محمد الله
سيدنا محمد
الحمد لله
عن ابي عبد الله
رواه ابي عبد الله
سنة ١٠٧

القر

انتم الصبح والافتح والليل وقيل انما هو في الكسوف مسوق الناس قال الله عن
 للناس قل ان ايليس يلتم القلب فاذا ذكر الله خسر وقال ابو جعفر انديبي بالخبر
 قلت لا فقال اناس نفسك وهذا اخر ما احتجوا به ونجناه من السبع اخرا من كتاب
 بن ابراهيم بن هاشم رواه عن الامية الطاهرين وحدنا الاله واليه واكتشبا بالابانه
 عن باقيا وحدنا الكرمه وما فائدة قلبه بل لا فائدة فيها ونجناه واضنا اليه ما خطر
 بالابا حيا يسبه وردنا حيا جانا من عدم العصه بالانبا واللاه وان مذهب
 اهل البيت الامية الطاهرين ليس مثل بقول هذا الرجل فليست مل فان مذهبهم يزيد النبا
 على الفبايح وتزوي الانبا والامية عن جميع التبايح واعلم ان لنا في كثير من هذا الكتاب
 نظرا لا يوافي مذهبنا الذي هو الان جميع عليه كتب عبد الرحمن بن محمد بن
 ابراهيم بن العناني منقح الكتاب ومختصر وذلك والحمد لله رب العالمين وصلى الله

على محمد وآله اجمعين

وذلك في غره ذي الحجه سنة سبع وستين
 وسبعمائة هجرية والحمد لله وحده وصلى
 الله على سيدنا محمد وآله وسلم

وهو كتابه المعروف بـ
 من عني نجني سلام
 الملك الامير القادر

وهو كتابه المعروف بـ
 من عني نجني سلام

الملك الامير القادر
 من عني نجني سلام
 ١٢١٨

وهو كتابه المعروف بـ
 من عني نجني سلام

منتخب تفسیر علامه ابراهیم و ابوالحسن

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي لا من شيء خلق ومنه نعم غيره رزق وجار في هذا
ملكوت عوصات اراى التفكير واتقطع دون الرسوخ في
علمه جوامع التفسير والصلوة على المولى بالحق والحج والعمرة والايام
والبيتات محمد المبعوث بالهدى والبركات والى الامنة
المعصومين الذين هم خير البريات وبمودة هم ينفع الطاعة
وبخالفهم تحصل التبع والندام صلوة على الهارفين
والسموات وبعد فان التفسير المنسوب الى العالم العا
والفاضل الكامل الى الحسن علي بن ابي حمزة بن هاشم قد اشتمل
على اللطائف والنكت وعلى بعض فضائل اهل البيت عليهم
والسلام وقد انتخب منه بعض الطلبة وفيه ما فيه من عدم
الربط والزيادة والنقصا وتعديل التركيب فمقبول نسخة

الاز

قال سمعت يقول ان القرآن فاجزوا من يامن بالجنة ويخرج من النار وفيه
 محكم ومتشابه فاما المحكم فيؤمن به ويعمل به ويدين به واما المتشابه فيؤمن
 به ولا يعمل به وهو قول الله فاما الذين في قلوبهم زيغ فيتبعون ما
 تشابه منه ابتغاء الفتنة وابتغاء تاويله وما يعلم تاويله الا الله
 والراسخون في العلم يقولون انا بكم علما عند ربنا وال محمد عليهم السلام
 والراسخون في العلم حد ثنا محمد بن جعفر قال حدثنا
 ابن احمد عن محمد بن عيسى عن علي بن حماد عن حماد عن ابن
 عبد الله عليه السلام قال ان القرآن بيان كل شيء
 حتى والله ما ترك الله شيئا يحتاج العباد
 اليه الا بينه للناس حتى لا يستطيع احد
 يقول لو كان هذا نزلا في

القرآن الآو قد

انزل الله

به

شدت بقی خدا را
 ابن کتابت روضه خندان
 سده ۱۱

کتابت در روز ۱۱ ش ۱۱۱۱
 در شهر...

کتابخانه عمومی حضرت آية الله العظمى عليا كافي

بخش کتب خطی

ما یستعمله الامم و یتمد لنا امورنا
فما لیتنا والاخره بلطفك العظیم

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله الواحد الاحد المنفرد الذي لا شريك له ولا من شئ كان ولا من شئ خلق ما لم يكن
بل قد و بان من الاشياء بانك الاشياء منه فليس من صفته انك ولا من صفته انك فيه
الاقتبال كل دون صفته فخير للخلق وفضل هناك تضاريف الصفات و
تخالف في راني ملكوت صفاته من ذلك تفكير و انقطع دون الروح في علمه و
المفسر و حال دون غير المكنون حجب عن الغيوب و بانها في دانيها ما لا
محال العقول فبان ان الذي لا يبلغه بعد المم و لا ينالها من فكر و تعالى الذي
ليس له وقت محدود و لا وقت محدود و لا اجل محدود و سجد ان الذي ليس له محدود
لا غاية منتهى و لا آخر يعني سبحانه و هو وصف نفسه و الوصفون لا يبلغون نعمته
حل الاشياء كلها بعلمه عند خلقها و بانها من شئها و بانها من شئها فاما
هو فيها كما في و بانها من شئها فاما هو فيها كما في و بانها من شئها فاما
احاط بها علمه و بانها من شئها فاما هو فيها كما في و بانها من شئها فاما
هو فيها كما في و بانها من شئها فاما هو فيها كما في و بانها من شئها فاما
الارضين السفل و كل شئها هو عليه حافظ و بانها من شئها فاما هو فيها كما في
ما هو منها هو الله الواحد الاحد رب العالمين و الحمد لله الذي جعل العمل في
الدنيا و الجزاء في الآخرة و جعل لكل شئ قدر و لكل قدر اجلا و لكل
اجل كفا بما يحول الله ما يشاء و ثبت و عنده ام الكتاب و الحمد لله الذي جعل العمل
شكرا و التفكير طاعة و المير جلاله و عظمه فالا اله الا هو احد صابيه و بانها من شئها فاما

م
قد تم بانها
الاشياء
خ

م
تم

آغاز تفسیر علی بن ابراهیم قمی، ش ۵۷

و فی الزود

بسم الله الرحمن الرحيم
تفسير الكتاب الجيد المنزل من عند الله عز وجل محمد بن محمد (الشيخ)
وآدم وسلامه الفقيه الماروني وهو تلميذ مولانا أبي عبد الله جعفر بن محمد
صلوات الله على آباءه وأبائهم وسلم تسليمًا بنسخه ما في الصحف الأولى
التي بين يديه وتفصيل الحلال من ريب الحرام ذلك القرآن فاستنطوه
ينطق لكم خير من أي حديث أو خبر ما مضى وعلم ما أتى في يوم القيمة وحكم ما بينكم
ما أجمعتم فيه يختلفون ولو سألتموني عن الخبر كونه عن أبي أو عن علي أو عن
صلى الله عليه وآله في جزء الوداع في مسجد الخيف في أرض طهم واكمه وايدون علي
قالوا يا رسول الله وما الشك قال كتاب الله أشقل الأثقال فرب هذا هو طرف
فتمسكوا بهما لن تضلوا ولن تزلوا وعشركم أهل بيتي فأي قد بان في الخيف الخيف
لن تغرقوا حتى يرد علي الخوض كما صيغها بين وجهي بن سبابة ولا قوله كما بين
سبابة والوسفي فتفضل هذه على هذا القرآن عظيم قدره تحليل خطيه بين
من تمسك به هدى ومما تنقضي ضل وزلة فافضل ما حمل به القرآن لقوله الله عز وجل
صلى الله عليه وآله وانزلنا الكتاب تبيان لكل شيء وهذا وحكم وبشرى
وقالوا نزلنا اليك الذكر لنبين للناس ما انزلنا اليهم ففرغ من آياته على نبيه صلى الله عليه وآله
أنه بين للناس ما في القرآن من الأحكام والآيات والسنن وفرض علي أن
والعلم والعمل بما فيه حتى لا يسيح أحد هذه ولا يهمل في تركه ونحن ذكره ونحبه ونه
ينتهي اليها وله مشايقها وثقاتها من أبي بن قيس الله طاعتهم وأوجب ولا يتر
يقول العمل الذي بهر وهم الذين وصفهم الله تبارك وتعالى وفرضي سؤالهم ولا يخفى من نقل
أهل الذکر ان كنتم لا تعلمون فعلمهم عن رسول الله صلى الله عليه وآله وهم الذين قال الله في كتابه
في قوله يا أيها المؤمنون اذكروا ما عملتم وما فعلوا فاعلموا أنكم تعلمون
فإن الله حق جهاد هو اجتباكم وما جعل عليكم في الدين من حرج ملأ اللهكم
السلام من قبل وفي هذا القرآن ليكن الرسول شهيدًا عن ما معشر الأئمة ويكونوا
على الناس فالعلم عند القرآن منهم ودين الله عز وجل الذي ارتضاه لآل بيته ولا يترك
رسولهم يقتبس وهو قول أبي علي من صلوات الله الخاتمة العلم الذي يهبط

2

علي بن شمس الدين علي الحسيني الاشرفي
الليثي غفره ولوالده ولجميع المؤمنين

اللهم اغفره ولوالده ولجميع المؤمنين
والمؤمنات الاحياء منهم والاموات

والمؤمنات الاجيال منهم والاموات
بالنبي وآله الامجاد

بالنبى وآله الامجاد
سنة ثمانين وسعمائة

سنة ثمانين وسعمائة
مما انتهى

ما الصبح

تاریخ زنده گشتی ۹ شهریور ۱۲۹۰
روز شنبه ۱۲۹۰

مرکز مکتبہ

مجلس شورای اسلامی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

فریڈرک مفلے

کتابنامه

۱. تاریخ التراث العربی، ج ۱ (علوم قرآن و...) فؤاد سزگین، نقله الى العربية محمود فهمی حجازی و فهمی ابوالفضل، ناشر: الهيئة المصرية العامة للكتاب، ۱۹۷۷ م.
۲. دليل المخطوطات، سيد احمد حسینی اشکوری، ج ۱، مطبعة علمیه، قم، ۱۳۷۹ هجری قمری.
۳. الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، ج ۱ (علوم قرآن) مؤسسة آل البيت، عمان، ۱۹۸۷ م.
۴. فهرس مخطوطات مكتبة الخطيب الشيخ علي حيدر المؤيد الخاصة في قم المقدسة (سه جلد) (المنتقلة الي المكتبة الرضوية) السيد احمد الحسيني الاشكوري، مؤسسة الهادي للتحقيق و النشر، بيروت - لبنان، ۱۴۲۰ هجری قمری
۵. فهرست کتابخانه اهدایی آقای سید محمد مشکوة به کتابخانه دانشگاه تهران، ج ۳، بخش ۳، مجلد پنجم، محمد تقی دانش پزوه، چاپخانه دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۵ خ.
۶. فهرست کتابخانه مبارکه فیضیه، مجتبی عراقی، چاپخانه علمیه، قم، ۱۳۷۷ خ.
۷. فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار سابق)، جلد سوم، محمد تقی دانش پزوه، علینقی منزوی، دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۰ خ.
۸. فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، جلد ۸، محمد تقی دانش پزوه، چاپخانه دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۳۹ خ.

۹. فهرست کتابخانه ملی تبریز، جلد یک، میر ودود سید یونسی، آذربایجان شرقی ۱۳۴۸ خ.
۱۰. فهرست کتاب‌های چاپ عربی از آغاز چاپ تاکنون، خان بابا مشار، ۱۳۴۴ خ.
۱۱. فهرست کتاب‌های خطی کتابخانه ملی ملک، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری دکتر محمد باقر حجتی و احمد منزوی، تهران، ۱۳۵۲ خ.
۱۲. فهرست کتب خطی اصفهان، سید محمد علی روضاتی، مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء علیها السلام، اصفهان، اول، ۱۳۸۶ خ.
۱۳. فهرست کتب خطی کتابخانه آستان حضرت احمد بن موسی شاهچراغ علیه السلام، علی نقی منزوی، چاپخانه مصطفوی، شیراز، ۱۳۶۰ خ (دوره سه جلدی).
۱۴. فهرست کتب خطی کتابخانه آستان قدس رضوی، ج ۴، چاپخانه طوس، قطع رحلی، انتشار در زمان تولیت غلامحسین اشرفی.
۱۵. فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج ۱۱، میرزا مهدی ولایی، ناشر: اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی، ۱۳۶۴ خ.
۱۶. فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، جلد ۱، سید علی اردلان جوان، ناشر: کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، دوم، مشهد، ۱۳۰۵ خ.
۱۷. فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، جلد ۲۲، براتعلی غلامی مقدم، ناشر: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، اول، ۱۳۸۲ خ.
۱۸. فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، جلد ۱۷، علینقی منزوی و حبیب الله عظیمی، انتشارات کتابخانه جمهوری اسلامی ایران، اول، ۱۳۷۹ خ.
۱۹. فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، حبیب الله عظیمی، جلد ۱۲ و ۱۶، انتشارات کتابخانه ملی، تهران، اول، ۱۳۷۲ و ۱۳۷۹ خ.
۲۰. فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، سید عبدالله انوار، انتشارات کتابخانه ملی، جلد‌های ۷، ۸، ۹، تهران، ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ خ.
۲۱. فهرست نسخه‌های خطی سه کتابخانه اصفهان (ابوالبرکات، علامه فانی، سید شفتی) رحیم قاسمی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، اول، ۱۳۸۶ خ.
۲۲. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستان حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام، جلد ۱، ابوالفضل حافظیان بابل، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، اول، ۱۳۸۲ خ.

۲۳. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستانه مقدسه حضرت معصومه علیها السلام، علی صدراپی خویی، زائر، قم، اول، ۱۳۷۵ خ.
۲۴. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه امام صادق علیه السلام - قزوین، ج ۱، محمود طیار مراغی، ناشر: معاونت تحقیقات و پژوهش حوزه علمیه امام صادق علیه السلام، قزوین، اول، ۱۳۷۸ خ.
۲۵. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه بزرگ حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله، سید احمد حسینی، زیر نظر سید محمود مرعشی، مجلدات ۱، ۲، ۳، چاپخانه ولایت قم و چاپ دوم و مجلدات ۲۱، ۲۲، ۲۷ و ۲۹ در انتشارات کتابخانه آیه الله مرعشی در سال‌های ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۸۰ خورشیدی به چاپ رسیده است.
۲۶. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی رحمته الله، جلد ۱، ابوالفضل عرب زاده، قم، دار القرآن الکریم، اول، ۱۳۷۸ خ.
۲۷. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی، مشهد، محمود فاضل، جلد یک، چاپ انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۶ هجری قمری و جلد ۳، چاپ انتشارات دانشگاه مشهد، ۱۳۶۱ خ.
۲۸. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی اصفهان، جلد یک، جواد مقصود همدانی، چاپ میهن، تهران، ۱۳۴۹ خ.
۲۹. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی جمعیت نشر فرهنگ رشت، محمد روشن، چاپخانه میهن، ۱۳۵۲ خ.
۳۰. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه غرب مدرسه آخوند رحمته الله همدان، دکتر جواد مقصود همدانی.
۳۱. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه قمر بنی هاشم علیه السلام - دامغان، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۵ خ.
۳۲. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد ۲۳، بخش ۲، عبدالحسین حائری، ناشر: کتابخانه مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۷۸ خ.
۳۳. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد دوم، یوسف اعتصامی، مطبوعات کتابخانه، تهران، ۱۳۱۱ خ.

۳۴. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد دهم، بخش چهارم، عبدالحسین حائری، تهران، ۱۳۵۲ خ.
۳۵. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد دهم، عبدالحسین حائری، تهران، ۱۳۴۸ خ.
۳۶. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد سی و پنجم، عبدالحسین حائری، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، قم، اول، ۱۳۷۶ خ.
۳۷. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد سی و هشتم، علی صدراپی خویی، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، حوزه علمیه قم، قم، اول، ۱۳۷۷ خ.
۳۸. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه صدر بازار، اصفهان، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۴ خورشیدی.
۳۹. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه صدر تهران، سید محمد حسین حکیم، مجمع ذخائر اسلامی، قم، ۱۳۸۶ خ.
۴۰. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه مروی - تهران، رضا استادی، ناشر: کتابخانه مدرسه مروی، تهران، اول، ۱۳۷۱ خ.
۴۱. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم، رضا استادی، دفتر نشر برگزیده، قم، اول، ۱۳۸۸ خ.
۴۲. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه موسسه حضرت آیه الله العظمی بروجردی، ج ۱، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، اول، ۱۳۸۴ خ.
۴۳. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه وزیری (دوره ۵ جلدی) محمد شیراونی، تهران، ۱۳۵۰ خ.
۴۴. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های اصفهان، سید محمد علی روضاتی، مؤسسه نشر نفائس مخطوطات اصفهان، چاپخانه جبل المتین اصفهان، ۱۳۴۱ خ.
۴۵. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های رشت و همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، ۱۳۵۳ خ.
۴۶. فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های گلپایگان، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، اول، ۱۳۸۱ خ.

۴۷. فهرست نسخه‌های خطی مدرسه امام صادق علیه السلام - چالوس، محمود طیار مراغی، میراث مکتوب، تهران، ۱۳۸۱ خ.
۴۸. فهرست نسخه‌های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل، علی صدرایی خویی، محمود طیار مراغی، ابوالفضل حافظیان بابلی، آینه میراث، قم، اول، ۱۳۷۶ خ.
۴۹. فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، جلد ۷، سید احمد حسینی اشکوری، مرکز احیاء التراث الاسلامی، قم، اول، ۱۳۸۴ خ.
۵۰. فهرست نسخه‌های عکسی کتابخانه مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج ۱، (کتابخانه خصوصی اهدایی زین العابدین ابراهیمی) احمد منزوی، ناشر: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی (بخش کتابخانه)، تهران، ۱۳۸۲ خ.
۵۱. فهرست نسخه‌های عکسی مرکز احیاء میراث اسلامی، جلد ۵، سید جعفر و سید صادق حسینی اشکوری، قم، اول، ۱۳۸۳ خ و ج ۴، ۱۳۸۲ خ.
۵۲. مخطوطات مکتبه النجومی، السید احمد الحسینی الاشکوری، مجمع ذخائر الاسلامیة، اول، ۱۴۲۴ هجری قمری.
۵۳. نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج ۳ و ۵، محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، چاپخانه دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۴۲ و ۱۳۴۶ خ.
۵۴. نشریه نسخه‌های خطی، ج ۴ و ۵، محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۴۴ و ۱۳۴۶ خ.